

ZGODOVINA

Balažic

Izpit: 3 ustna vprašanja

Tema: Teror

Ocenjevanje: dobra obnova plus referenčna literatura

Dialektika smrti

Zgodovina = prepojena s terorjem. Nasilje je uvedla tudi komunistična doktrina. Običajno vladanje je bil teror. Žrtve 20. st.-komunistične ideologije se štejejo v milijonih (Σ Rus \approx 20 000 000 + Kitajska \approx 60 000 000 + Vietnam \approx 1 000 000 + Kambodža \approx 2 000 000 +.....= 100 000 000) . Kot sredstvo političnega boja so uporabljali lakoto.

To so samo žrtve, ki so posledica običajne, redne vladavine nekega režima, ne žrtve vojn!!!

Nestrpnost kot program.

Tomsky: Časopis Trud- citat o vladavini ene same stranke, opozicija pa je v zaporu: *Tudi pri nas vladajo stranke a so z razliko z Z v zaporih!*

Žrtve pa so največkrat komunisti sami. Genocid ni rasne narave, temveč je uperjen proti družbenim skupinam (kapitalisti, buržujji) ali »rasne narave« → **izvor določa krivdo**.

Lacis, šef ČEKE 1918: *Ne bojujejo se na osebnem nivoju, pokončujejo buržoazijo kot razred*. → Od tod izvira termin populicid.

Lenin je primerjal oktobrsko revolucijo s francosko (ruska Vandeja):

- **razkozačenje** sovjetske družbe (Kozaki varovali meje rus. naroda v Kazahstanu)
- **razkulačenje**: Ruski kmet je bil tudi sovražnik revolucije, pride do masakrov bogatih kmetov. Nekaj so jih pobili že s samo politiko. Stalinova maksima je bilo fizično uničenje kulakov. Ti so bili sovražniki.

Pride do razredne vojne. Zločini so pomemben faktor pri nastanku socializma. Treba je uničiti sovražnike bodoče družbe, ki bo čudovita. Slika le te je blaginja, kjer ni trga, ni avtoritete države, ljudje so enakopravni in vsak dela kar hoče in dobi kar rabi. Obratno z realnostjo. Ta slika izkoristi strah pred svobodo, pred odgovornostjo. Ta se prenese na voditelja, ki je nosilec bremena. Sprejemanje avtoritarnosti (mazohizem).

Komunizem je obsegala planska norost. Vse jebilo treba zapisati in statistično preverjati. Čeka uvede sistem KVOT (načrtovan je tudi teror). V vsakem okrožju je treba določeno število oseb zapreti ali deportirati.

Razredni totalitarizem: proletariat vlada (pripadniki samo proletarci) - antipod ima v fašizmu (pripadniki so samo tisti, ki so čiste rase). Dejstva (gulagi, streljanje), ki uidejo v javnost je treba nekako opravičiti – pregovori o revoluciji (*rev. žre svoje otroke, med sečnjo padajo trske...*). Taboriščniki se tako "učijo" pravilnega življenja (tudi Talibani so študentje).

Stari Rim: Verujem, ker je nesmiselno.

Zahod: Sovjetska zveza gradi socializem, ki je nek ideal, sreča za vse. Pomemben je močan simbolizem revolucije (štud. gibanje, CHE GUEVARA, rdeča zastava, internacionala, dvignjena pest...).

Oktohrska revolucija

poznamo 3 šole:

- **Zahod: Liberalna šola**, ki obravnava revolucijo kot državni udar, vsiljen napad. Skupina prevzame oblast, vse skupaj je zarota peščice fanatikov.

- **Sovjetska šola**: Revolucijo obravnava kot logičen, predvidljiv dogodek. Z njo pride občutek osvobajanja človeštva, neka nujnost, naravna zakonitost, izpolnitev zgodovinskega smisla. Svobodo prinese celemu svetu. To je skrajno ideološka interpretacija.

- **3. šola je kritika prve in druge šole**: poskuša pojav deideologizirati.

→ Sovjetska revolucija je trenutno srečanje 2 gibanj:

Boljševiki nasproti proticaristično usmerjeni družbenorevolucionarni strani - kmetje. 1917 pride do *velike kmečke revolucije*. Izvede se *črna delitev zemlje*. Zgodi se fenomen *razkroja armade*, ki jo sestavlja 10 mio kmečkih nabornikov. V mestih je pa *delavstvo* (3%). Svoje pravice zahtevajo tudi neruski narodi z *zahtevami po neodvisnosti* (Finci, Poljaki)

Vse to razganja imperij narazen. Nastane prazno okolje (politični vakuum), brez oblasti. Tu se znajde peščica boljševikov. Ti obrnejo vse v svoj prid, izvedejo udar in revolucijo.

Februarja 1917 pade cesarstvo Nikolaja II., ki je vladal po trdi avtoritarni liniji (krčevito upiranje spremembam - če bi pristal na parlamentarno monarhijo, bi se mogoče rešil). % dni demonstracij, upor petrograjske divizije.

Strah generalštaba, da bo car pozval armado je tudi pripomogel k padcu carizma.

Obdobje meščanske vlade: dvovladje, socialisti & liberalci:

- začasna vlada, ki naj uveljavi parlamentarizem, se naveže na antanto
- petrograjski sovjet, militantni socialisti in boljševiki (kao predstavniki množic)

Zamenjajo se 3 začasne vlade, vojna se nadaljuje. Princ Lvov želi narediti najsvobodnejšo državo na svetu, odpravi kastno in rasno razlikovanje, pusti samoodločbo o odcepitvi Finske in Poljske, priznava manjšinske pravice...

Boljševiki in oblast sovjetov → paralelni organi oblasti

V njih so predvsem kmetje, vojaki se že 4 leta bojujejo v jarkih (*boljševizem strelskih jarkov*). Nič ne vedo o komunizmu, oblasti in politiki. Vojaki so hoteli svobodo, mir in anarhijo.

Kmečki odbori so delili zemljo po številu družinskih članov (*po ustih*).

Poleti 1917 - splahni vsakršna državna oblast, anarhija, edini, ki vsaj delno imajo avtoriteto so boljševiki.

Socialdemokratska stranka (boljševiki) je ob Leninovi ustanovitvi imenovana za organizacijo profesionalnih revolucionarjev. Delajo za revolucijo. Značilni so volutarizem, disciplina in profesionalnost stranke. Teorija *najšibkejšega člana kapitalizma* – Rusija (v nasprotju z Marxom – kjer je kapital najmočnejši). To se pa obrne v razredno vojno. Februarska revolucija je pri boljševikih dojeta kot uvod v proletarsko revolucijo. Ne čakajo

na volilno zmago, temveč zahtevajo akcijo: *legitimno prevzeti oblast (kmetom zemlja, vojakom mir)*.

10. okt. 1917: Lenin sprejme sklep o oboroženi vstaji, ki se zgodi **25. okt. po ruskem koledarju ali 7. novembra 1917**. Revolucija je bolj sprehod, nizko število žrtev. Državni udar je brez upora. Ponoči se ustanovi **nova vlada - svet ljudskih komisarjev (ministri)**. Razglasijo *dekret o miru in zemlji*. Prilepijo se na kmečko revolucijo, ki je že poleti uspela dobiti zemljo. Oblast sovjetom pa pomeni, da naj boljševiki dobijo zemljo in oblast.

3 organi vladanja so bili:

- 1) **svet ljudskih komisarjev** (da Lenin dobi mednarodno legitimnost)
- 2) **Centralni komite sovjetov** (kot parlament)
- 3) **Petrograjski revolucionarni odbor**, ki je operativni organ revolucije in postane nukleus policije. →

Prvi šef je Felix Dzeržinski, ki daje spodbudo spontani revolucionarnosti (*»lahka struktura, brez juridističnih pomislekov«*). Izda prepoved kontraletakov. Ukine časopise, uvede nadzor nad radiem in brzojavom, pride do zaplemb stanovanj. Zgodi se uradna potrditev **"sovražnik ljudstva"** (podpiše Lenin) → nasprotnik oz. sovražnik je takoj obtožen na revolucionarnem sodišču, ki pa pozna le 2 obtožbi. Izda se dekret o sodiščih.

Ljudski komisar Kursky pove, da *revolucionarna sodišča niso meščanska, temveč, da so organi boja proti kontrarevoluciji. Naloga ni soditi, temveč iztrebljati.*

- izpisek kontrarevolucionarnih zločinov (sabotaža, špekulacija...)
- rdečegardisti so plenili in raziskovali po vaseh.

Obstajala je posebna komisija za pijančevanje in neredne, iz katere se kasneje razvijejo vse tajne službe - **Vseruska komisija za boj proti kontrarevoluciji, špekulaciji, sabotazam -ČK**, od koder **Čeka**. → deluje brez kakršnekoli zakonske osnove.

Lenin izda naročilo, da poiščejo nekoga, ki bo pobil vso kontrarevolucionarno sodrigo. To pošlje Dzeržinskemu. Ta odgovori vladi, da revoluciji grozi notranji sovražnik (tisk, sabotaže, stavke). Dobi proste roke za obračun. **Čeka dobi vsa dovoljenja. Godi se revolucionaren teror množic.** To se prične mesec ali 2 po revoluciji.

Trocky delegatom sovjetov pove, da bo teror prevzel glavno mesto pri boju. Boljševiki ne skrivajo formul za izkoreninjenje kontrarevolucije. To imenujejo revolucionarna pravičnost, s katero razbijejo boržuazno pravosodje, za svobodno anarhijo množic.

1918: krepitev boljševiških elementov. Čeka razžene ustavodajno skupščino. Nova дума bi morala dati novo ustavo. Ker imajo boljševiki manjšino, izvedejo ukrep proti dumi. Kmetje morajo oddati presežke, pride do množičnih usmrtitev. Vojni komunizem. Preskrbovalne armade vzamejo kar jim pride pod roke. Uvede se diktatura. Razpustitve in zatiranje s strani oblasti, ukinite neboljševiških sovjetov, prepoved stavke.

Jun 1918: prva konferenca tajne policije Čeke. Ta vlada nad sovjeti in partijo, ker ima proste roke. Razglasi, da bo prevzela nase breme boja → postane vrhovni oblastno organ revolucije.

Množične aretacije v Petrogradu.

Paradoks: Vrhovni sovjet odpravi smrtno kazen (Lenin: *»Zarota!«*)

5. sept. 1918: Odlok o rdečem terorju: sprejet za zaščito sovjetske republike pred notranjim sovražnikom. S tem odlokom sprejmejo 2 kazni:

- ▶ osamitev v koncentracijskem taborišču
- ▶ ustrelitev

Ukrepe izvaja ČEKA, dokazi in zakoni niso potrebni (oborožena roka diktature proletariata).

CK govori o preveliki vnemi čeke (rekrutacija kriminalcev, lumpen proletariata), zato predlagajo njen razpust, v njen bran pa se postavi Lenin.

1918-1920 pride do državljanske vojne. Boljševiki (rdeči) pobijejo notranje sovražnike (beli) pod pretvezo preventivne likvidacije. Boljševiki pa obračunajo tudi z zavezniki (revolucionarni socialisti), ki obsodijo teror čeke. Leta 1919 aretirajo vse člane revol.-social stranke.

1920: ČEKA sprejme smernice za ukrepanje proti socialističnemu nasprotniku.

- Boljševiki trdijo, da je revolucija izvedena v imenu delavskega razreda, vseeno pa nad tem izvajajo najhujši teror. Čeka v vse večje tovarniške obrate postavi svoje vohune.

1919-1920 : ostrenje odnosov med boljševiki in delavskim razredom. Boljševiki z represivnimi metodami ohranjajo disciplino delavstva. Državljeni so razdeljeni v 5 kategorij. V prvem so delavci in vojaki, v petega pa sodijo brezdelneži in intelektualci. Pride do stavk in uporov (Kronstadt 12. 2. 1920 - krvavo zatrt).

Načelo kolektivne odgovornosti (razkulačenje, razkozačenje) – cele vasi.

Skrivna resolucija CK: Kozake likvidirati in fizično uničiti. → *nov svet z novim, sovjetskim človekom.*

Čeka izvaja pokole na razredni in socialni osnovi, s tem ustvarjajo novi svet, starega pa je treba pospraviti.

Izhaja glasilo Rdeči meč. Boljševiki zasedajo mesta in si zadajo cilj:

- ☉ ukinitvev prejšnje oblasti
- ☉ prepoved trgovine (→ poskočijo cene, pride do pomanjkanja → odvisnost od oblasti).
- ☉ zaplenba vseh podjetij in meščanskih stanovanj
- ☉ uvedba visokega davka za meščane (kao prva stopnja v uničevanje meščanstva kot razreda).

Trdi teror vztraja do 1921. → Proizvodnja je za 10x manjša kot v carski Rusiji. Zato Lenin uvede **NEP** (*novo ekonomsko politiko*). Ta naj bi ublažila represivno politiko, dala zagon industrijski proizvodnji. Kmetom dovolijo prodajati pridelke.

Delo se še naprej militarizira. Odsotnost od dela so jemali kot sabotažo.

Gopsodarstvo je uničeno. V Rusiji **med leti 1921 in 1922 zavlada velika lakota** (okoli 5 mio mrtvih). Boljševiška vlada legalizira *Odbor za pomoč lačnim*. Pomoč pride tudi iz ZDA (+ Rdeči križ). Ko odigrajo vlogo sledi tudi razpust odbora (+ navodila tisku). Lenin pravi, da ima lakota številne prednosti: *s tem se množi proletariat in se uničuje zaostalo kmečko prebivalstvo. Proletariat so grobarji meščanstva. Spodkopavanje vere v boga in carje.*

1918 sprejmejo **odlok o ločitvi cerkve in države ter cerkve in šolstva**. Cerkevno premoženje nacionalizirajo. Obtožbe se vrstijo ena za drugo. Opozicija je bila navadno obtožena sodelovanja z mednarodno buržoazijo.

Boljševiška oblast pravnega postopka ne pozna in ne priznava!

Kazenski zakon o *kontrarevolucionarnih zločinih*: Do obsodbe pride na podlagi (1) namena rušenja oblasti proletariata, (2) pri pomoči mednarodni buržoaziji, (3) propagande, ki bi utegnila koristiti namenom meščanstva. Sami NAMENI!!!

6.2.1922 je ČEKA z odlokom ukinjena in z istim dnem je ustanovljena **GPU** (*državno politična uprava*). **Država ima na voljo tajno ustanovo, kjer uzakonijo teror**. GPU lahko kogarkoli nadzoruje in ga potem pošlje v zapor ali izžene. Junija 1922 izženejo prvo skupino uglednih intelektualcv.

Znotraj GPU-ja se oblikuje poseben oddelek INTELIGENCA, ki ima pet podskupin:

- ✧ pisatelji
- ✧ novinarji in politiki
- ✧ ekonomisti
- ✧ tehnične specialnosti
- ✧ univerzitetni profesorji in asistenti

Vsak intelektualc mora imeti svoj dosje. Podpirati pa je treba intelektualce, ki sodelujejo z boljševiško oblastjo.

Sredi 20. let je manj terorja (22-27), v boljševiški partiji pa poteka boj za nasledstvo Lenina, ki je bil ubit v atentatu (1924). Kandidata: Stalin in Trozky.

Priznanje GPU o okuženosti policijskega aparata na podeželju z alkoholom in brutalnostjo.

Okt. 1924: Vrhovni sovjet sprejme temeljna načela kazenske zakonodaje, pojem družbeno nevarne osebe (kontrarevolucionar) se širi v neskončnost. Zakon sankcionira tudi morebitne, posredne namene.

Nov 1927: Glavni voditelji partijske opozicije proti Stalinu – so aretirani in usmrčeni, Trocky pobegne.

Začetek ciklusa novega terorja. Nastane *nabiralna kriza* (pomaloma hrane pobrane) → pride do novega vala 100 % kolektivizacije. Razvijejo se kolhozi (skupno, zadružno kmetijsko posestvo - izvaja se neposreden nadzor nad kmeti) in sovhozov (državno kmetijsko posestvo - tip ureditve podeželja). Ukinjene tržne zakonitosti NEPa.

- Speciji (strokovnjaki): meščanski specialisti. Konec premirja z njimi. Čistke na univerzi.

Vsi ki so obsojeni na več kot 3 leta zapora, morajo kazni prestati v gulagih (delavskih taboriščih – gredo »*izkoriščat naravna bogastva v SV del države*«).

1927: Sprejme se prva petletka (industrializacija). Veliko je prisilnega dela. Stalin govori o drugi revoluciji proti sovražnikom sov. ljudstva → kulak=podeželski kapitalist. Pride do obračuna z desno opozicijo v partiji.

1929: obdobje Stalina, ko se začne obd. največje prisilne kolektivizacije. **To je čas največjega zapiranja in deportacije kmetov**. Kazni so zelo hude.

1930: Končana je kolektivizacija na vasi. Tajna policija sporoči Stalinu, da so v tem času vzeli iz obtoka 6 mio. ljudi. Zaradi kolektivizacije nastane nova velika lakota, oblast pa ne išče krivde v sistemu.

Zakon klasja: Opredeljeval je 10-letno zaporno kazen ali usmritev za krajo.

1932: Sovjetska vlada uvede notranji potni list, ki je zahteval obvezno registracijo vsakega državljana. S tem naj bi likvidirali družbeno parazitstvo.

Politbiro izda **ukaz o aretaciji vseh kulakov** → kar povzroči na milijone žrtev. Vsi ki so imeli potencialni stik s tujino (radioamaterji, esperantisti, filatelisti) so bili obtoženi vohunstva. Zaradi suma vohunstva so iztrebljali Balte, Grke, Nemce, Fince, Japonce... Še vedno poteka proces razkulačenja, čiščenja mest, lov na specialiste, saboterje (pobudnik represije je Stalin).

90% članov partije je aretiranih in deportiranih. NKVD deluje tudi na terenu (izvaja čistke). Hruščev, ki je šef partije v Ukrajini, je dal pobiti ogromno Ukrajincev (kot članov partije – od 200 preživijo 3). Izvolijo nove, mlajše člane, ki so partiji popolnoma pokorni. Ideološka populistična mobilizacija ljudstva: Preprosti ljudje dobijo občutek, da so oni nosilci komunizma in pravice.

Do čistk prihaja tudi v kominterni. Likvidirajo poljsko partijo, ki jo kasneje na novo sestavijo. Cilj je sestaviti mlado vojaško birokracijo, ki jo bo Stalin obvladoval. *Boljševiški imperij taborišč.*

→ Ideologija: Cele armade oblegajo SZ, vskoki vohunov.. treba branit svete meje svete države.

Poleti 1940: Rdeča armada zasede Estonijo, Latvijo in Litvo »SZ jih je vzela v svoje nedrje, na njih je posijal žarek socializma«. Potekajo operacije čiščenja priključenega ozemlja.

Hitler izkoristi stanje v Rusiji – napad - ponekod ga sprejmejo (Ukrajina).

→ Hitler pokoplje samega sebe zaradi prevelikega terorja (sprejeti domač ali tuj teror, to je zdaj vprašanje!)

Po napadu NKVD razdeli Sovjetsko prebivalstvo na 3 dele:

1. rodoljubi: imajo radi domovino in se borijo
2. močvirje: zahrbtni, neopredeljeni
3. defetisti: nasprotniki Sovjetske zveze

Stalin v pozivu proti Hitlerju igra na nacionalistične domoljubne karte, ne na komunistične.
14. nov. 1989: Priznanje, da je Sovjetska država izvajala pokole in grozljiva dejanja.

Med vojno pa sta bila dva vala deportacij:

(1) V prvem valu deportirajo nemške prebivalce v Sibirijo – 1,2 mio (leto 1941-42),

(2) v drugem valu pa šest narodov (Čečene, Inguše, Tartare, Čerkeze, Balkare in Karačaje 1942/43).

En del v Sibirijo, druge v Kazakstan, Kirgizistan,...(1943-44). Število gilagov še vedno narašča. Zaporniki med vojno ustvarijo ¼ proizvodnje orožja.

Leta 1945 je v njih zaprtih že pet in pol milijona ljudi (**5 500 000 !!!**).

1945: teror je najmočnejši, gulagi polni, SZ pa se na zunaj kaže kot nekakšen vzgled - moč rdeče armade. Fantazma tega, kar Rusija izgleda in kaj v resnici je.

Jun. 1947: Vlada zaostri represivne zakone. Vsako oškodovanje lastnine je kaznovano z do 25 let zapora.

1948: V gulagih je preko 500 tisoč jetnic (z otroki). Zraven gulagov pa so še domovi za novorojenčke.

- Uvedejo prepoved poroke s tujimi državljani
- prezidij vrhovnega sovjeta izda odlok o deportacijah iz Ukrajine. Del meseca so delavci morali delati zastonj. Tisti, ki tega niso hoteli so bili označeni za parazite. 10 % Baltskega prebivalstva je bilo v gulagih.

Zgodnja 50. leta: V veselju koncentracijskih taborišč je bilo okoli njih še ok. 3 milijone članov družin.

Načrt za veliko čistko: vse člane CK-ja, vseh oprod, za novo postavitev mladih članov.

Marec 1953: Stalin umre. "Zarota belih halj" - konec zločinskih brezbriznosti v partijskih vrstah (iztrebljanje intelektualcev, židov, vojakov, visokih partijskih kadrov,...). Antikozmopolitizem, antisemitizem. Pride do obsodb intelektualcev z židovskim poreklom. Stalin je želel ustanoviti Birobidjan - židovsko republiko ob Amur Darji - v močvirjih.

Spori o Stalinovem nasledstvu. Represivni aparat se ne sme izogniti nadzoru.

Po uspešnih petletkah nastopi v 50ih gospodarska kriza. Ker ni bilo sodne represije lahko govorimo o nekem avtoritarnem policijskem režimu (kajti zdaj so obstajali vsaj zakoni).

Aretacija Berije: obtožijo ga vohunstva

1954: Reforma tajne policije → Oblikuje se izven ministerstva za notranje zadeve -**KGB**.

Prihaja do destalinizacije. Hruščev skliče **XX. kongres KP** (1956). Stalina obtoži za vse kar je šlo narobe. Kriv je kult osebnosti, partija se skuša izogniti odgovornosti.

Začnejo z amnestijami (krajšanje kazni). O gulagih vlada popoln molk. Glavna skrb partije je, da nihče ne začne dvigati prahu. Politični zaporniki so oproščeni, ostane jih od 900 tisoč do 1 milijon (še v letih 60).

Šestdeseta: Vlada sprejme nov kazenski zakon: Člen 70 pravi, da bo vsaka oseba, ki je vodila propagando zoper sovjetsko oblast (etc) obsojena od 6 mesecev do 7 let in na notranji izgon. KGB ohranja "bližnji nadzor" intelektualcev in manjšine.

- ustvarijo mit o "dobrodušnem stričku Leninu".

V 1. letu okt. rev. je bilo več smrtnih obsodb, kot prej v carski rusiji...!!!!!!!

KOMUNIZEM vs. FAŠIZEM

- obe totalitaristični ideologiji
- oba multiubijalska: genocidnost oz. umiranje zaradi svetlih ciljev

Komunizem in fašizem se razlikujeta po namenih in ciljih:

Komunizem zahteva neko družbeno enakost, fašizem pa prevlado čiste rase.

Komunizem ima univerzalistično noto ustvariti svetovno revolucijo. Oktobrska revolucija je le začetek. Prevladuje verovanje v ostajanje revolucije. Lenin je računal na Nemčijo (je največja in je v sredini Evrope), ki ima socialdemokratsko gibanje. Leta 1918 Rosa Luksemburg in Liebknecht organizirata novo stranko komunistov (iz katere se razvije Spartakus). Rdeča republika na Bavarskem (po Nemčiji se dogajajo manjše revolucije). Madžarska partija po vzoru SZ (april 1919) začne revolucijo. "Boljševiška republika" traja 3 mesece.

3. INTERNACIONALA

Lenin ustanovi kominterno, **da bi širil proletarsko revolucijo - 3. internacionala v Moskvi**. Deluje kot štab svetovne revolucije.

Leninov model revolucije se uporablja v revolucijah po celem svetu. Vrh internacionale je v Moskvi, kjer se določajo vojaške taktike in skupine boljševikov v drugih državah. Ostale partije so zgolj sekcije za izvajanje politike.

Njene lovke segajo zelo daleč, celo na Kitajsko, kjer komunistična partija priznava vodstvo Rusiji. Na Kitajskem poskusijo z revolucijo v Kantonu, stvar pa ne uspe. Boljševiki zasedejo tudi Mongolijo. Vrh zahteva še večjo disciplino, ki sloni na vojski - "*Oblast je na koncu puškine cevi*". Partije oblikujejo posebne rdeče oddelke (die Rotte Fronte).

Francija: Oborožene skupine. Politika razrednega sovraštva, veliko spopadov, implikacija terorja. Mladi komunisti se šolajo v SZ, v skrivni službi za urjenje v vojaških veščinah.

- Veliko je represije znotraj samih komunistov – izključitev in pravno uničenje opozicije.

!!!!!! Internacionala se vmešava v življenje vsake partije. !!!!!!!!!!!

Togliati: Šef italijanske partije, zvest Moskvi. Proslavi se z gonjo proti Belakuni. Je "najvišji tujec" v internacionali.

Stalin pošilja Hitlerju antifašistične Nemce & obratno.

Tito se povzpne leta 1938, ker sovjeti menijo, da bo poslušen. Postavi ga GPU.

- tudi intelektualci sprejemajo teror.

- 1940: umor Trockega v Mehiki. Stalin se odkriža velikega nasprotnika, lov na trockiste pa se nadaljuje. Morilec je nagrajen.

-

Razlika med Gestapom in NKVDjem je v tem, da Gestapo osumljenega ubije takoj, NKVD pa ga ujame, trpinči in ne izda razloga za tako ravnanje. Velja pravilo, da če neka država ni zastopana v gulagih, sploh ne obstaja.

1939: Sovjetsko-nemški pakt. Pride do večjega razsula komunističnih strank, ki pa se znova vzpostavijo, ko Hitler napade SZ. Iz Moskve pride ukaz, naj vse partije začnejo aktiven odpor proti fašistom.

Gverilske akcije. Kombinacija osvobodilne vojne proti okupatorju in državljanske vojne proti meščanstvu ter socialistične revolucije.

Marši smrti

Revolucija v Grčiji

Tito se ni hotel podrediti Stalinu. Ta ga razglasi za novega Trockega -Titoisti.

1956: Rusi s tanki zatrejo kontrarevolucijo na Madžarskem. Nagy se zateče v Jugoslavijo, a ga ta preda Rusom. Ti ga najprej usmrtijo in šele nato obsodijo.

NKVD se angažira tudi v španski državljanski vojni.

Poljska: Vlada splošnega terorja. Poljski sistem je tipična preslikava sovjetskega (nacionalizacija, centralizacija...) Leta 1953 je ena tretjina odraslega prebivalstva razglašena za sumljive osebe, prihaja do množičnega ovaduštva.

Realni socializem: traja vse do 1981 na Poljskem. Delavski upori (Podsdam). V osemdesetih deluje sindikat Solidarnost. 1981 je razglašeno vojno stanje, vpeljejo vojaška sodišča. Države V Evropi so sovjetizirane, nasprotniki pa so odstavljani po delih.

Češka: Večstrankarski sistem - obnovljen po vojni, s tem da ima partija večino. Šef češke partije je Gottwald.

Problem je predstavljalo katolištvo in organizacija katoliške cerkve. Pospešujejo pravoslavno vero. Vatikan je za komunizem neizprosen. Postavijo nadzor nad cerkvijo, da bi jo spremenili v orodje ideologije.

(14.11.01)

Posledice terorizma v Evropi:

1949-50: Arhipelag Gulag. Taboriščniki so disciplinirana in poceni delovna sila. Na Češkem in Slovaškem je v taboriščih ok. 200 tisoč jetnikov - **TNP** (tabori nucene prace = taborišča za prisilno delo). Tiste, katerih način življenja zahteva t.i. "zdravilni ukrep" je potrebno zatreči kakor tudi razredne sovražnike.

Romunija: Pranje možganov. Zapornik muči drugega zapornika. Obstaja celo več faz prevzgoje:

1. Zunanje razkrinkanje: lojalnost je potrebno dokazati s priznanjem, z izdajo
2. Notranje razkrinkanje: ovaditi je treba vse, ki so ti pomagali v zapor
3. Moralno javno razkrinkanje: psovati je treba starše, boga, prijatelje..
4. Prevzgoja: prevzgojiti moraš svojega prijatelja v zaporu. Takrat šele postaneš polnopraven član zaporne skupine, član komunizma.

Na tak način avtomat terorja deluje sam od sebe preko t.i. panoptikona.

Izvajajo se prisilne izselitve intelektualcev (zapirajo jih na psihiatrične oddelke), aretacije.

Bolgarija: Zaprejo te brez obtožbe. Tipični za V Evropo so procesi proti komunističnim voditeljem (na podlagi lojalnosti oz. nelojalnosti Moskvi).

Jugoslavija: Njega obsodba poziva k zrušenju Titove države. To je prvič, da se država upre Moskvi - etatizirana oblika spopada. Pojavi se možnost za novo vojno. Jugoslavija na obsodbe odgovarja z osamitvijo informbirojevcev (zvesti Moskvi) na Golem otoku.

- László Raich: Po obsodbi ga mučijo in izsilijo iz njega priznanje, da je Titov agent. S tem obremeni Tita in Jugoslavijo na sodišču, za ta nastop na procesu je bil namerno izbran (potem ga ubijejo).

V ozračju je antisemitizem, antiamerikanizem in antititoizem. Ideološko besnilo se seli tudi na sodišča. Moskva zahteva popolno podrejenost, da se primer Tita ne bi ponovil. Preko **satelizacije** držav pride do razširitve sovjetskega imperija. Ves čas pa se proizvajajo grešne kozle (priznavajo napake, ki jih je storila Sovjetska vlada). Teror poteka tudi znotraj vodilnih slojev - nikoli niso vedeli, kdaj bo kdo spoznan za titoista. Podrejenost potrebam SZ (Tabor miru, kot se imenujejo) je popolna. Ves čas pa se pripravljajo na novo vojno proti ameriškemu imperializmu. Paranoja pred agresijo Amerike, železna disciplina, teror, nujna žrtvovanja za komunistično domovino. Režim je pripravljen na zasedbo Z Evrope. Na delu je medijska kampanija o skorajšnjem začetku vojne. SZ povečuje vojaški proračun (ki se posedmeri od konca vojne).

1968: Nevarnost, da se Češkoslovaška izloči iz tabora in gre v smeri demokracije (se priključi zahodu) - t.i. "Praška pomlad".

20-21 avgust: Operacija Donava. V ČS vdre 27 divizij, pol milijona vojakov iz vseh držav vzhodnega bloka. Zatrejo češko pomlad. Uprejo se študenti, iz protesta jih veliko zažge same sebe.

1969 marec: Nove demonstracije. Na svetovnem prvenstvu v hokeju Čehi premagajo Ruse. Začne se prava represija. Večini ljudi prepovejo opravljanje poklica in javno življenje (profesorji in pisatelji npr. čistijo ulice). Otroci ne smejo nadaljevati šolanja. Nastopi stroga cenzura, politična policija ima najširše kompetence. Veliko je tajne policije.

► KITAJSKA ◀

Peking (drugi Rim). Neposrednih žrtev komunizma (brez sojenja, sodišč in taborišč) je od 6 do 10 milijonov ljudi. Nekaj 10 milijonov pa je bilo zaprtih v kaznilniškem sistemu. Umre jih 20 milijonov. K temu prištejemo še od 20 do 40 milijonov neposrednih žrtev lakote, ki nastopi zaradi napačno vodene politike režima (odvečne smrti). Zaradi terorja umre okoli 100 milijonov ljudi. Glavno sredstvo družbene kontrole je vzgoja. Zanimiva paralela za tako nasilje je tudi **tradicija**. *Konfucianstvo zahteva realistično držo, nasprotje pa je taoizem, katerega jedro je iracionalno. V ospredju je bog Mitra (predhodnih Buddhe), ki govori o svojem prihodu in katastrofi starega sveta. V tem pogledu se pokrivata komunistična ideologija in tradicija. Verniki so izbranci, ki bogu pomagajo uresničiti prerokbo. Temelj etike in morale pa je spoštovanje družinske povezanosti. verniki zato pretrgajo vse dotedanje vezi in kakor v taoizmu tudi v komunizmu sekta postane družina, posameznika podredi svojim zahtevam. Tisti, ki so zunaj tega, bodo obsojeni na smrt (na svetu ali izven njega).*

- Niz apokaliptičnih mesijanskih sekt, ki zahtevajo ubijanje ljudi (da dosežeš dharmo), umor je dejanje sočutja, ki osvobaja duha, kraja pa približuje enakost (nacionalizacija). Samomor je pojmovan kot zavidanja vredna sreča, po logiki: strašnejša kot je smrt, večja je nagrada..

1927-1947: Obdobje državljanske vojne, nacionalisti nasproti komunistom. (1934-35 dolgi pohod - 10000km, od 100 000 jih preživi 30 000) iz JV v Jenan, kjer je ustanovljena 1. kit. komunistična država) - premirje v 2. sv. vojni

- Maščevalni kanibalizem, kasarniški komunizem (sodišča, ustrelitve, dogma podrejanja intelektualca politiki). Za 2 meseca Mao razglasi možnost izražanja kritike. Metoda Cheng Feng: vsakdo mora vse vedeti o zasebnih mislih drugega. S tem vzpostavi stalni nadzor.

- **Revolucija se začne na vasi, šele potem prodira v mesta.** Mao umetno polarizira kmete, kjer je prej veljala egalitarnost. Ločijo jih v kategorije (na nevarne in nenevarne). Za nadzor kmetov skrbi cela armada policistov. Vzpodbuja se *sistem vzajemnega nadzorstva*.

Tudi prebivalstvo razdelijo v kategorije (aktiviste, kmete, zaostale, tiste ki podpirajo posestnike).

Agrarne reforme: izvajajo se na mitingih:

- Miting zagrenjenosti, miting boja → nasprotniki partije priznavajo svoje napake, potem jih ubijejo.

Mao sproži gonjo antirevolucionarnih elementov: proti korupciji, razmetavanju, birokratizmu. Kasneje najde še nove elemente: podkupnine, goljufije, utaja davkov, izdaja državnih skrivnosti, korupcija.

Gibanje za miselno reformo: naperjeno proti intelektualcem. Na sestankih "preroditve in podreditve" intelektualci priznavajo napake in prekinejo svoje stare vezi, ameriško miselnost, ubiti morajo starega človeka v sebi.

Rek velikega krmarja (Mao): "Ne pozabite na razredni boj".

Mao razdeli kitajsko družbo na Rdeče in Črne kategorije:

- I. **Rdeči:** delavci, revni kmetje, partijski kadri, vojaki, revolucionarni mučenci.
- II. **Črni:** veleposestniki, bogati kmetje, kontrarevolucionarji, desničarji.
- III. **Nevtralna kategorija:** intelektualci in kapitalisti, *ki pa se nagibajo k črnim.*

Obremenitve so širili, zato sovražnikov nikoli ne zmanjka, če je bilo treba so čistili lastne vrste.

Huda lakota v letih 1959-61, ko na zahodu vlada mit o "Skodelici riža", za katero je odgovoren Mao zaradi svoje ekonomske nesposobnosti in komunistične oholosti.

(21.11.01)

Pride do popolne kolektivizacije.

Zgodba o "**Velikem skoku**": ustanavljajo ljudske komune (parola za motivacijo ljudstva je: Tri leta npora za tisoč let sreče). Združuje se na 10tisoče družin. Ni privatne lastnine, vse je skupno. S tem pospešijo industrijsko proizvodnjo, kmečke komune pa postanejo industrijske enote. Vsaka vas je morala postaviti svoj plavž. *Pomembna je bila samozadostnost vsake komune.* Preko teh kmečkih plavžev se je industrializirala Kitajska. Ljudje so garali, v dveh letih naj bi s skokom dosegli nivo Velike Britanije. Komune so med seboj tekmovali. privatne zemlje ni bilo več, ukinejo tudi pravico, da lahko zapustiš svojo službo in greš delat drugam.

Prerejali so bankete, kjer so porabili zaloge iz skladišč. Zaradi plavžev pa je padla produkcija žita. Razredna solidarnost v naravi (*žito dobro uspeva z drugimi kulturami*). Veljala je stroga vojaška disciplina in delo po ukazu.

- Razvijejo nove oblike biološkega in rastlinskega razvoja.
- Katastrofe na podeželju: kmetijstvo ohromi zaradi ekonomskega delirija in politike laži, ker je vodstvo videlo, da dela narobe a je vseeno vztrajalo.
- Zaradi strahotne lakote se pojavi kanibalizem. Nastane "**črni trg otrok**", ki so jih družine menjavale med seboj in jih pojedli za preživetje.
- -Uvedba "**čiste juhe**", brez riža in mesa. Strokovnjaki so razglasili, da "*Kitajci ne rabijo maščob in proteinov*" - znanstveno dognanje.
- Pokrajine radikalnih maoistov so imele višjo stopnjo umrljivosti. Mao je trdil, da kmetje žito pridelajo, a ga skrivajo (sum o privatizaciji). Nobena družina ni smela imeti posode, da bi se sami hranili, obstajale so ljudske kuhinje.
- Prepovedali so kurjenje v hišah (ker so kurivo rabili v industriji)
- Utopija v politiki. Te ekscese uporablja policija, ki izvaja teror. Oblasti prepovejo pogrebe, ker bi se iz večje skupine ljudi lahko razvile demonstracije. Za kompenzacijo nore politike "Velikega skoka" je bilo potrebnih 30 let.

Taborišča **Lao Gai**: t.i. skriti gulagi.

Glavna internacijska mesta so bila skrita pod imeni običajnih firm. *Lao Gai je bilo 1000 delavskih taborišč in več zaporov*. Ključni element je bila **prevzgoja**. Do srede 70 let je bilo v njih zaprtih ok. **50 milijonov** zapornikov.

Vloga preobrazbe: zapor ni kazen, temveč priložnost poboljšanja človeka. Vrednote, ki jih mora zapornik privzeti so *komunizem, socializem, diktatura ljudstva, maoizem, leninizem in marksizem*. **Zapornik = učenec**. Imeli so napise kot: Dobrodošli pri naših tovariših študentih (v stilu nemškega Arbeit macht frei).

Ustvarjajo ljudi, ki so popolnoma podrejeni partiji. Človek se mora očistiti, se pokesati, pri vsakem so našli reakcionarne ideje. Vsi zločini so bili politični. Kaznjenca je preba pretvoriti v delavca, v kolešček, ki deluje v tej veliki stvari. Partija je bila oče in mati, ki mora jetnika (otroka) naučiti nove vzgoje. Govorili so z gesli, hodili so s sklonjeno glavo. Reagirali so kot avtomati.

!!!!!!! Kriv si bil, ker si bil aretiran. Če si se uprl, si se uprl direktno maovi revoluciji!!!! Obstajale so tudi skrinjice za ovadbe.

Kulturna revolucija

V Mau vidijo uresničitev egalitarnih sanj in predvsem študentje propagirajo maovo ideologijo na zahodu. Mao odstopi s položaja predsednika, v rokah pa ohrani nadzor nad vojsko.

16. maj 1966: Skupina za kulturno revolucijo nadomešča centralni komite in politbiro partije, ter prevzame konkretno oblast. Ubitih je od 1 do 3 milijone ljudi.

Kulturno revolucijo razdelimo na tri obdobja:

1. **1966-67**: Nasilje nad intelektualci in političnimi kadri - znotraj partije pa nad tistimi, ki niso na strani radikalcev.
2. **1967-68**: Frakcijski spopadi. "Rdeča pest" (študentje), znotraj katere tudi pride do spopadov. Bolj radikalni elementi skušajo nadvladati manj radikalne.
3. **1968-69**: Armada prevzame oblast. Pridobitve kulturne revolucije se poskusijo institucionalizirati.

Mao oslavljen, hotel je znova pridobiti absolutno oblast. Išče čistilno sredstvo za leta miru, hoče znova uvesti strogo disciplino. Življenjsko zavarovanje mu predstavlja rdeča armada. Hotel je pritegniti mlade (ki so tabula rasa), na katerih bo zapisana epopeja maoizma. Iz partije želi narediti predstavo za mlade (mati). Ob konfliktu vrednot nadjazovsko vlogo prevzame partija pri vsakem posamezniku. Mao hoče novo revolucijo.

Uvor v kulturno revolucijo junija 1966 sproži asistentka za filozofijo na pekinški univerzi, ko na radiu prebere letak Daci bao (lepak proti intelektualcem in profesorjem - antinacionalisti). Rdečegardisti so znani tudi po tem, da so si v tavernah naročili človeško meso (posebna specialiteta so bili npr. profesorji). **Maoizem je bila rdeča knjižica**. Ponavljanje vsebine, ki je povzetek tisočeri delov marksizma. Rdeča knjižica so v glavnem parole: "Človek ima zmeraj razlog, da se upira"...

Policija sodeluje z rdečo gardo. Prepovedano je izreči besedo intelektualec brez pridevnika "smrdljivi".

Čas brez zakonov – velja ljudska racionalna zakonodaja → linč.

Mao: *Kapitalisti so koža, intelektualci pa dlake. Ko kože ni več tudi dlake izginejo.*

Univerza ni več za oblikovanje strokovnjakov ampak rdečih. Ti imajo edini vstop na univerzo. Uveljavi se gonja proti štirim starinam: **Stare ideje, stare šege, navade in vrednote**. Sprejmejo ukrep, po katerem se ustavi ves pouk, da bi spodbudili mobilizacijo med rdeče gardiste. Ti so popolnoma zaščiteni, legalno je tudi če nekoga ubijejo. Represija je znova povečana. Če je oče umrl pred iztekom kazni (ki je kolektivna) mora drugo odsedeti sin ali hči. Vsako obtožbo se je dalo tudi ovreči (z maovo knjižico in njenimi načeli - recimo krajo). Vladal je pravi apartheid (črne kategorije). Pomembna je razredna dediščina. Pride do vojne vseh proti vsem. Študentje zahtevajo oblast, delavci plačilo. Armada gre v napad (nasilje rešuje vse). Revolucionarni odbori nastopijo proti najbolj radikalnim rdečim gardistom.

1970: na družboslovne šole je vpisanih le 90 učencev. (???)

1968: Razpust rdečegardistov zaradi prevelike represije, ki so poslani v najbolj oddaljeno podeželje. Ogromno je pokmetenih. Zločini pa se še vedno nadaljujejo. Ta obrat pomeni vrnitev države - monopol legitimne oblasti in legalnega nasilja. Uvajajo se uradne javne usmrtitve (izvajajo se tudi danes).

70 leta: Nenehne zarote na vrhu, družbeni molk. Oblast prevzame "banda štirih" (Maova žena s sodelavci). Mao umre leta 1976. → protiudar Deng Xao Pinga.

Deng Xiao Ping začne spočasnim procesom normalizacije (po 1976). Še vedno hlinijo lojalnost Mau. Pojavljajo pa se zidovi demokracije. Vsak ima svoj "Daci bao". Treba je zavreči marksizem, ker vodi do totalitarizma.

Oblastna samovolja vlada še naprej, je pa malo manj strahu. Pokmeteni študentje se vrnejo v mesta, število zapornikov pa se manjša (ok. 5 milijonov). V času Denga še vedno ne moremo govoriti o pravni državi. Zakonik ima še vedno zakone iz preteklosti. Obnovljena sodišča za obtožence, ne moremo pa govoriti o pravi pravni državi.

1989: Trg Nebeškega miru: upor, ubitih je nekaj tisoč ljudi.

Izvajajo se represije nad družinami iz katerih izhajajo t.i. uporniški študentje. Kitajska še vedno ni prekinila tragične zgodovine z Maom.

TIBET (btw: strateški pomen Tibeta - je najvišje svetovno izstrelišče)

Poseben primer je **Tibet**. Šlo je za genocid na strehi sveta. Kitajska kultura preziranja "zaostalih ljudi". Organizirajo ljudske kuhinje, zemljo kolektivizirajo, pospešijo kitajski kolonializem. Kitajci naj bi postali dominantni prebivalci. Spravijo se nad menihe (teološki intelektualce). Zanje organizirajo bojna zasedanja. Veliko templjev je uničenih. Vsake toliko pride do vstaj, a jih zatrejo (v eni izmed teh pobegne tudi Dalajlama). Pride do kulturnega in fizičnega genocida Tibetancev; sicer prihaja do liberalizacije na ekonomskem področju, a...

SEVERNA KOREJA – zadnja meja hladne vojne (39. vzporednik)

9.sept.1948: Ustanovitev ljudske republike. Načelo ideološke enotnost:. Zaprtost pred vplivi zunanjega sveta, znotraj pa vlada načelo "**Dzhu che**": *Ideja o samozaverovanosti vase, v posest resnice, ki jo imaš, v obvladovanje samega sebe in neodvisnost oz. samozadostnost države*. To pomeni komunizacijo prebivalstva, nasilje, agrarna reforma in kolektivizacija. Prebivalstvo je potrebno prepojiti s to ideologijo, na čelu vsega pa je partija.

- Pride do skorajšnje združitve obeh Korej in uničenje ameriških marionet v Seulu.

- Kim Il Sung sili Stalina, da mu dovoli intervencijo na jugu in s tem širi komunizem. Leta 1950 dobi zeleno luč (→ vojna, poseg ZDA pod pretvezo ZN).

Sistem temelji na terorju: od 22 članov 1. partije jih je 17 usmrčenih; leta 1997 je javno usmrčenih 18 partijskih funkcionarjev.

- Sodniki in odvetniki dobivajo ukaze od partije

- Pojavi se cel sistem taborišč in zaporov, ki se delijo na 5 kategorij:

1. Službe pomoči: prehodni zapori, kjer osumljenci čakajo na proces.
2. Centri za prepoved: izvaja se prisilno delo. Vsako mesto ima svoj center.
3. Taborišča za prisilno delo (ki so množičnejša)
4. Cone za deportacijo: kamor zapirajo nezanesljive osebe oz. družinske člane prebežnikov z juga.
5. Cone posebne diktature: Za politične jetnike, od tu ni vrnitve

Sistem popolnega nadzora nad prebivalstvom omogoči t.i. "budnost". Tudi tu morajo kazni za umrlega odsedeti sorodniki, kazni pa se prenaša za tri kolena nazaj. Taborišča so tudi za otroke. Zjutraj so v šolah, kjer se učijo o Kim Il Sungu, potem pa pobirajo kamne in plevel.

-Jetniki opravljajo dela kot so "žive tarče" za usposabljanje, dela na izpostavljenih obratih (sevanje). Ogromno je mučenja in spolnega nasilja.

-Ni osebne svobode. Obstaja 10 partijskih načel za uresničevanje enotnosti. - posebni biroji, za socialno varnost, odbor za cenzuro, itd... Nadzor poteka 24 ur na dan, enkrat tedensko pa so izvajali "tečaj indoktrinacije" in samoocenjevanja. Vsak se mora enkrat na teden obdolžiti političnega prestopka.

Mediji so samo S. Korejski, ljudstvo poučujejo v smislu idej džu che. Propaganda je uspešna, deluje na dveh oseh:

1. klasična marksistično-leninistična revolucijarna. **Potrebno je ohranjati budnost**
2. ljudsko tradicionalna: uporaba mitoloških prijemov. **Vsi bogovi sodelujejo z voditeljem.**

Prebivalstvo je razdeljeno na 51 kategorij, ki jih v osemdesetih letih reducirajo na 3:

1. Osrednji razred (zvesti)
2. Neodločen razred (močvirje)
3. Sovražen razred (tisti, ki so proti in do katerih se izvaja apartheid, ¼ prebivalstva)

Ta sistem je bil bolj tog od kastnega.

- Posebna taborišča uvedejo za umsko prizadete in pritlikavce, ki jih sterilizirajo (zakonsko določeno, da morajo izumreti).
- Nadzor vzpostavijo tudi nad predstavništvi, ambasadami.
- Pride do hude lakote v S Koreji. Vzrok je centralno plansko gospodarstvo (prispevki na TV, kako se kot obrok pripravi trava).
- Armada je bila sicer dobro preskrbljena, 1 mio. vojakov (menda celo jedrsko orožje)

VIETNAM

Načrt za uresničevanje bratske in egalitarne družbe. Zapore spremenijo v centre za prevzgojo. Voditelj komunistične partije je »striček« Ho Shi Ming. Po letu 45 se vpelje vojni komunizem, pojavijo se sovjeti. Iz Hanoja pošiljajo na jug naprave za mučenje. Oblikujejo se posebni odbori za izločanje izdajalcev (pobijanje Trockistov)

- Agrarna reforma: partija želi krepiti zveze z revnimi kmeti. Oblast podpira nasilje. Obtoženi je moral krivdo priznati, ker se partija ne more zmotiti.

- Nauk o sovraštvu: **Razredno** in **sovraštvo proti tujcem**. Kmetje primejo za orožje šele ko so prepričani v sovraštvo proti sovražnikom.

1975: Osvoboditev in umik Američanov. Poteka postopek prevzgoje južnih vojakov, ki so bili v stiku z Američani. Vietnamski komunizem, ki "premaga" ameriški liberalizem. Situacija je podobna Kitajski (do danes se ni mnogo spremenilo). Ekonomska liberalizacija v 90ih. Podobno velja za Laos.

KAMBODŽA – HARDCORE KUMUNIZEM

Kolektivizacija zemlje, zbris vseh razrednih razlik, ni bilo trgovcev, posestnikov, intelektualcev... Odpravijo nasprotje med vasjo in mestom - uničujejo mesta.

70-75 – drž. vojna,.

Med 1975 -79 so tri leta in osem mesecev oblasti Rdečih kmerov. Po odhodu američanov leta 1975 se začnejo velike deportacije prebivalstva. Izpraznejo Phnom-Pehn (3 mio), ostane jih 10 tisoč. En milijon pa jih pobijejo. Phnom.Phen imenujejo "kurba na Mekongu". Polovica kamboškega prebivalstva je na cestah, vse deportirajo. Uniči se ves denar, osebni dokumenti, knjige so predelane v papir za cigarete.

→ Vsi sloji so pokmeteni in proletarizirani.

Kmerska partija loči državo na dve kategoriji

1. **Sedemdeset**: prebivalstvo, ki so bili od vstaje pod oblastjo kmerov -staroselci, privilegirani.

2. **Petinsedemdeset**, vključeni po 17. aprilu : novo ljudstvo.

Oblast spodbuja prepad med njima.

Čas največjih pokolov in čistk. Pobita je polovica prebivalstva (kar proporcionalno ni uspelo še nikomur – bravo Pol Pot...). Oblastna paranoja se zgleduje po najhujših stalinskih izgredivih.

CK je center, hitro izobrazijo kadre. Pozove k boju proti razrednemu sovražniku, predvsem v lastnih vrstah. Likvidirajo večino menihov, pobijejo fotoreporterje (ker niso bili v skladu z revolucionarno miselnostjo). Intelektualci se morajo odreči stroki, knjigam in očalom ter se podrediti režimu.

Izvaja se ekstremni nacionalizem. Manjšine iztrebijo (Chami), razselijo njihove vasi. Ženskam prepovejo tradicionalni sarong in dolge lase.

Otroke vzgajajo v sadistične zverine - v orodja partije (tudi mlada dekleta).

Partija sama je imela zaslon - na ven je bila **Angkar** (javna revolucionarna organizacija), sicer pa je bila tajna. Imela je popoln nadzor kompletnega dneva in početja. Smrt je bila nekaj vsakdanjega, zaničevanje smrti je bilo popolno. V taboriščih so ljudje imeli položaj sužnja.

INSTITUCIJ NI, ANGKAR ODLOČA O VSEM!

- ukinejo šole, svobodno gibanje, trg, zdravila, vero in pisanje
- strogi predpisi oblačenja: črna obleka, zapeta do vratu. Obnašati so se morali kakor popolnoma brezčustveni, brez tožb, brez joka. Slepota si moral ubogati, poslušati, kritizirati sebe in ovajati druge.

1976: Ustava kot prvo pravico državljana predpostavlja delo, tiste, ki ubogajo čaka bleščeča prihodnost.

1977-80: Prva štiriletka. Vasi so tekmovala med seboj, ukinjen je počitek.

Nastopi huda lakota. Mistika riža, ki pa ga ni več na krožniku.

Izenačujejo proizvodnjo in vojsko. Ponesrečene na delu so ustrelili (če nisi sposoben za delo si kriv, ker Angkor nima del. sile). Jedli so mrtve – nekrofilični kanibalizem.

Pretrganje vseh družinskih vezi s strani režima. Moža usmrtijo, če oklofuta ženo. Otroci ovadijo starše, če so jih pretepli... Tako so jih posredno vezali na Angkar. Celotno življenje je popolnoma javno.

1976: Sekretar Polpot na volitvah nastopi kot delavec na plantaži kavčukovca. O njem se ni vedelo ničesar. Pustil ni niti nobenega uradnega portreta. Bil je anonimnež znotraj anonimne organizacije. Vodja in partija sta bila anonimna, ljudstvo pa javno. → v senci je lažje izvajati oblast.

Umori so metoda vladanja. Smrt kot nekaj običajnega je pomenila truplo, ki izginja. Policije ni bilo. Funkcionirala je armada (sestavljena iz mnogo otrok, ki so ovajali).

- Vse kar ni izrecno dovoljeno je prepovedano (v demokraciji je dovoljeno vse kar ni izrecno prepovedano). Smrtna kazen je bila določena za spolne odnose zunaj zakona ali za vrček piva.
- Demokratična Kampučija ni imela zaporov. Poziv v zapor je bil poziv na študijsko predavanje. Zaporniki so umrli, preden so zadosti priznali, gnojenje zemlje s trupli.

VZROKI??

Kamboška zgodovina: Budizem - zavračanje posvetnih stvari, svet je meja, iluzija.

Mednarodni komunizem: Tudi Kitajci so na strani Polpota in khmerov.

Spodbujanje nacionalizma: zmes skrajnega dolorizma (svetobolje), skrajne prevzetnosti (mi in svet) in triumfalizma. Paranoično nezaupanje, megalomanstvo, osamljenost.

Budizem: usmerjen *antiindividualistično*. Zatreti moraš svoj Jaz, vedno si v tranziciji, v prehodu iz enega v drugo življenje. Od tod tudi fatalizem budistov. Khmeri so izhajali iz te tradicije. Veliko kadrov je študiralo v tujini. Tisti, ki so se vrnili so končali pri čiščenju javnih stranišč.

1975: 4 letno obdobje "očetov in mater". Vojni poveljniki (ki so čistili ljudstvo) so bili dedje. Med khmeri je vladalo sovraštvo do kozmopolitskega Phnom-Phena, za katerega so trdili, da je CIA vanj namestila prostitucijo, kazinoje in druga sredstva, ki so vzpodbujala uživaštvo. To leto so razglasili za leto nič, podobno kot Maoistična ali pa francoska revolucija: "Na bele liste pišemo najlepše pesmi" (na ljudi). Treba je bilo sežgati vse knjige in osebne dokumente. Ljudje so na novo brez vsake preteklosti. Pouk je bil popolnoma ukinjen. Zadostovali so kratki kursi branja in pisanja ter prepevanja revolucionarnih pesmi, učili pa so jih polpismeni kadri. *Pomembna je predvsem praksa.*

V režimu rdečih kmerov imajo otroci oblast. Visoki vojaški poveljniki (pri 15 letih). Otroški zdravniki (od 9-13 let). Vladala je t.i. otroška diktatura, ker je bilo otroke najlažje vzgajati v kultu sovraštva – ubogajo brez upora, so brez madeža.

Godi se genocid, ki celo druge komunistične režime odmakne od Polpota. Kamboški komunizem so imenovali rdeči fašizem. Večina voditeljev rdečih khmerov je študiralo v Franciji in so bili tudi člani KP Francije. Vzor za Polpota je bila francoska revolucija in Robespierre.

Gre za 100% vojni komunizem (kot ga je vzpostavil tudi Lenin tri leta po oktobrski revoluciji). Takšni komunizmi obstajajo v okviru oboroženega boja. Vsak od teh režimov se legitimira z utopijo. Veliki skok kot vzor celemu svetu. Človeka skušajo spremeniti v avtomat, odgovarjati se je moralo s parolami (*Iz vode raste riž, z rižem se vojsujemo; Ena roka drži motiko, druga tolče sovražnika*).

- **Politicid:** genocid na politični osnovi, za vse sovražnike režima
- **Sociocid:** Meščanstvo je posebna rasa, družbena skupina, ki je že po naravizločinska. Zlo pa se - prenaša iz roda v rod.
- Skrajna ideologizacija in voluntarizem. Razkol na "oni in mi", na Kitajskem pa prepričujejo, da si ti nosilec, ti komunist.
- Ni bilo nobenega formalnega sklicevanja na pravosodje. Toje bil komunizem brez alternativ, brez opozicije.

Pol Pot kot genij, univerzalni, bog na zemlji...

KUBA

1957: Castro v Sierrri v intervjuju za *New York Times*: "Oblast me ne zanima,..."

8. jan. 1959: Castro z Barbudi zmagoslavno vkoraka v Havano. Čez en mesec postane predsednik vlade.

Razveljavi projekt o razpisu svobodnih volitev. Suspendira ustavo iz leta 40. Vlada z dekreti brez ustave (15 let).

1976: Nova kubanska ustava (prepisana ustava SZ) na podlagi katere nastane cel kup zakonov. Izvede se tudi agrarna reforma, kolektivizacija, ukinjena je pravica do stavke in svobodnega združevanja, svobodne veroizpovedi, prepovedan je vpis na univerzo in delo v državni upravi za tiste, ki izražajo svojo vero.

Lider maximo: "V revoluciji je vse, zunaj nje nič".

Castro se tudi sklicuje na francosko revolucijo (Castro=Robespierre).

CHE GUEVARA: Po revoluciji postane državni tožilec in poskrbi za nekdanje tovariše, ki so postali demokrati. Postane tudi direktor centralne banke (ki jo hitro spravi v bankrot) in minister za industrijo. Pristaš uvajanja sovjatskega modela na Kubi – nedelje prostovoljnega dela.

Postavlja taborišča: **Guanaca** - prvo taborišče za prisilno delo. Začne z idejo izvoza kubanske revolucije v Latinsko Ameriko. Ko Cheguevara odide v Bolivijo, s svojo skupino revolucionarjev poskuša dvigniti kmete. Ta potujoča gverila pa ni uspešna, za petami imajo CIO, V spopadu Cheguevara izgubi življenje leta 1967.

Castro vodi svojo revolucijo naprej in sproži niz procesov po Moskovskem vzoru – pritisk nad sodniki. Barbudi se v 60ih uprejo prisilni kolektivizaciji in diktaturi - opozicija. Proti njim pošlje tanke in artilerijo.

Ukine delitev zakonodajna/sodna/izvršna oblast.

Univerza in sodstvo nista več neodvisna.

Rdeči gestapo: varnostno obveščevalna služba, t.i. oddelek za državno varnost (DSE), ki postane vseprisoten, nadzoruje tudi taborišča (gopsodarska dejavnost) - ogromno je ovaduhov, "oči". Za vsakega Kubanca hočejo ustvariti dosje.

Pobitih je ogromno potencialnih sovražnikov, te pa določi partija. Bilanca 60ih: 10 000 pobitih, 30000 v taboriščih.

- **Kolektivna odgovornost** (tudi sorodniki so kaznovani - otroci se npr. ne morejo vpisati na univerzo).

- **Tropska varianta gulaga**: Politični zaporniki so enačeni s kriminalci. Veliko je tudi žensk. Prostitutke, zločinke in politične zapornice so zaprte skupaj.

- **Odbori za obrambo revolucije**. Imeli so rajonske odbore in odbore na nivoju blokov oz. hiš (quadre).

- reolucionarne reakcije množice: *linč, javna zasramovanja*. Pretrgane so vse običajne vezi kubanske družbe nad katero visi socialna država. Prepove se izostajanje z dela. Zakon o predkazenski nevarnosti omogoča oblastem aretacijo vsakega pod kakršnokoli pretvezo. Kaznovana je vsaka antirevolucionarna misel. Družba je militarizirana. Veliko je pobegov (helikoptersko bombardiranje bark), obromno jih umre na morju – »*voliti z vesli*«

- EXODUS: 20% prebivalstva je še danes v izgnanstvu zaradi pobegov.

- Revolucionarje so izvažali tudi v Nikaragvo in Mozambik. sto tisoč Kubancev je izkusilo zapore, od 15 do 17 tisoč oseb so pobili.

- dobra propaganda je podlaga za »uspešnost« režima

SREDNJA AMERIKA

Nikaragva: Totalitarni projekt se podre sam vase.

70 leta: Diktator **Somoza**, ki ga podpira Amerika vs. **sandisti** (podpira Kuba)

Pride do spopadov med njegovo gardo in sandisti (General Sandino). Poteka državljanska vojna, ki ji sledi prodor v Malago in izgon Somoze → nevarnost ekspanzije revolucije. Vodja sandistov Ortega razglasi obsedeno stanje. Volitev ni. Amerika financira vse nasprotnike revolucije - t.i. kontrasi, ki vdirajo in poskušajo destabilizirati situacijo. Ortega še poostri ukrepe (enako kot na Kubi). Pripeljejo kubanske in vzhodnonemške strokovnjake za represijo.

Deluje po kubanskem zgledu (mnoge oblastne ideološke organizacije). Vsaka četrt ima svoj odbor za obrambo sandinizma. Nadzor nad prebivalstvom, opozicije ni. Sandinisti zasedejo družbeno politični prostor. Ker je režim totalitaren izbruhnejo upori (predvsem indijanci). Politični etnocid - razselijo indijance po vsej državi. Tiste, ki jih ne izselijo se prisilno asimilira.

Volitve (za novo legitimnost) februarja 1990: Do njih pride zaradi notranjih sporov. Komunisti se na demokratičen način sami odpovejo oblasti, pride do miroljubne politične spremembe. Komunizem ni vztrajal do konca pri logiki terorja. To je unikum v zgodovini komunizma.

Peru: *Sendero Luminoso* (svetla pot) je velika oborožena maoistična skupina. Študentje v šestdesetih letih in aktivist Abimael Guzman (profesor filozofije). Marks, Lenin, Mao in Guzman naj bi bili štirje meči marksizma in komunizma. Izhajajo predvsem iz revščine. To gibanje še danes obstaja. Guzman napove, da bo zmaga revolucije zahtevala najmanj milijon mrtvih. Nastavljajo bombe po mestih, rušijo državno infrastrukturo. Izvajajo eksekucije agentov birokratske države. Napadejo Limo in Cuszcho. Zavzamejo nekaj ozemlja (uvajajo nove moralne norme, ljudski zbori, 5 komisarjev, računajo na barakarska naselja).

Pomoč ZDA perujskemu režimu. Demokracija je sedaj tam nestabilna.

Afrokomunizem

Lenin: Pot v Pariz gre skozi Alžir.

V Afriki so meje umetno načrtane. SZ čuti do Afrike neko bratsko dolžnost - rdeči imperializem. Blizu jim je bila ideologija enostrankarstva. Moskva je nekaterim državam nalepila etikete, da so komunistične partije, ki posnemajo revolucionarni model: Angola - partija dela, Mozambik, Kongo (fr. del), Etiopija, Alžirija, Benin,... države, ki prakticirajo boljševisko matrico, gredo v smeri prisilne kolektivizacije, povaščevanja. Režimi izrabljajo lakoto za pridobitev upornih in indiferentnih plemen.

Etiopija: 1974: Vojska napravi državni udar in se odloči za pot v socializem. Nastopi sovjetizacija države - nacionaliziranje bank, privatne lastnine, oblikuje se Partija delavcev - dedinja oktobrske revolucije. Delavcev je manj kot eno četrtno, vse ostalo so vojaki. Naskočijo sovražni režim - imperializem, fevdalizem in birokratski imperializem. Začne se rdeči teror v Addis Abbebi. Etiopija dobi pomoč SZ, da bi bil teror pravi sodelujejo celo SZ strokovnjaki. Družine obsojencev plačujejo stroške usmrtitve. Cenejša od krogle je bila vrvica.

Eskadroni smrti - totalna vojna in klavnica. Lakota pobere **2-3 milijone** (t.i. prehransko orožje). Režim jih prisilno premešča iz upornih območij na območja, ki jih lahko nadzoruje partijsko planiranje podeželja. Nova prebivališča za kmete, da bodo lažje gradili pot v socializem. Z izgradnjo kolhozov in sovhozov kmetijstvo propade. Politika se materializira na terenu - pospešen prehod iz fevdalizma v socializem, brez vmesne stopnje kapitalizma. Nasprotniki so pobiti, imeli so dnevne racije. Metali so jih z letal ali dušili s kompresijo.

Angola: Leta 1975 se konča državljanska vojna - s pomočjo kubanske vojske, pridejo tudi sovjetski inštruktorji. Frontna organizacija boljševiskega tipa, partija dela.

Mozambik: Antiimperialistični boj, ki preide v revolucionarno idejo novega človeka. Po zmagi pride do sovjetizacije, taborišč...

Afrika podoživi podobno kalvarijo po propadu komunizma v 90 letih.

Afganistan

Od nekdanj predmet zanimanja carske Rusije in SZ zaradi strateškega položaja, da bi dobila dostop do toplega morja (+ naftne poti).

Antikolonialni boj proti Angležem. Islamsko vero naj bi izkoristili za komunistično revolucijo in tako obe ideologiji spravili v isti žep. Obstajala je tajna stranka komunistov (ki se imenuje "demokratična"). Komunisti so bili razbiti na dve frakciji, tekmovali sta katera bo bolj pravoverna.

Ljudstvo - Kalk

Prapor - Parčan

Afganistan je bila kraljevina. Po državnem udaru na oblast pride Mohamed Dard. 1978 pride do novega državnega udara, ki ga izvedejo samo komunisti, ki želijo preprečiti, da bi Afganistan ušel izpod nadzora SZ (aprilska revolucija). Na oblast pride Mohamed Haraki. Oblikuje se nova komunistična vlada. Ukine vse hipoteke na zemljo. Uvede obvezno šolanje. **Protiverska kampanija**, javno sežigajo Koran, pobijajo imame,... S tem proti sebi obrnejo kmečko ljudstvo. Pri terorju pomagajo sovjetski svetovalci. Množični poboji

moškega prebivalstva. Ženske bežijo v Pakistan. Režim enači moške in ženske (very not islamic!!!).

Leta 1979 pride do sovjetske intervencije, ki teror še ojača. Upornike sežigajo. V intervenciji umorijo Harakija, predsednik je sedaj Amin, ki pospeši usmrtitve na podeželju (okoli 100.000) v operaciji "Vihar". Zgodi se umor Amina in vseh prič. Zamenja ga nov voditelj. Radijske informacije preHITEVAJO z informacijami. Dogodki se v resnici zgodijo 20 ur pozneje.

Nadžibulah (čas Gorbačova), ki naj bi proizvedel neko nacionalno spravo. Teror pa se še ojača. Sovjetski vojaki organizirajo totalno vojno. Druga metoda pa je metoda klasičnega terorja - načrtno pobijanje potencialnih sovražnikov. Vojska je vsebolj demoralizirana, vlada visoka odvisnost od drog (KGB organizira svojo preprodajalsko mrežo)

80 leta: Država je koncentracijsko taborišče. Pride do ljudskega upora. Več kot polovica prebivalstva je v izgnanstvu. Dva milijona žrtev samo v obdobju od 1973 do nastopa Talibanov.

{Kaj pa ameriško vmešavanje, hladna vojna in mudžahedini...?}

Vzroki za morijo v 20. stoletju

Realizirani komunizem je krvava diktatura. Največji procent žrtev je med lastnimi ljudmi. Matrica sovjetske revolucije je jakobinska diktatura. V nasprotju z začetnim socialističnim gibanjem, ki je bilo miroljubno.

Robespierre - moderni teror kot druga plat rojstva demokracije. Robespierre teoretsko sprevrača svoj režim v vladavino vrline - tisti, ki ni bil dovolj vrl državljan, se ga umakne, napadajo republiko svobode. Francoska revolucije je navdih za politiko 19. in 20. stoletja. Komunisti, nacionalisti, avtoritarci... Jakobinski teror je nastal iz družbenih napetosti in političnega fanatizma, uničevanje nasprotnika.

Marx govori o vlogi nasilja v zgodovini, ni pa govora o terorju, govori o mirnem prehodu. V parlamentarni demokraciji socialisti dobijo večino po mirni poti in uvajajo reforme.

Bernstein: Komunizem ne kaže razkroja
Boljševiki so skrajni Marksisti.

Nečajev leta 1869 napiše *Katekizem revolucionarja*. Gorki v začetku zavrača boljševiške metode. Temelj za krutost in vpeljava terorja kot načina je prva svetovna vojna (in državlj. vojna). Vsi boljševiški voditelji so se izognili prvi svetovni vojni (Lenin, Trockij...) npr. v Sibiriji. Govorniki niso imeli neposrednega stika. Lažje so uporabljali abstraktne predstave o smrti, noben je ni doživel na lastni koži.

1917: Meščanska in oktobrska revolucija, ki je zelo krvava. Boljševiški teror.

Leninizem uporablja temeljne marksistične pojme. Nova zamisel o **partiji profesionalnih revolucionarjev**, ki so združeni v tajni organizaciji, kjer vlada vojaška disciplina, je Leninov unikat. Machiavelizem - če je teror sredstvo, ga ne moremo zavrniti, če je pot v novo, boljšo družbo.

Trockij: "Obramba terorizma"

Boljševiški mit o svetovni revoluciji - podoba lastne teoretske utopije, ki postane morilska na oblasti. Fantazma, ki obvladuje kompleten družbeni prostor. Lenin je imel v pravem trenutku pravo fantazmo (revolucije). Verjel je, da je prišel do Resnice (kako se giblje svet), odkril smisel zgodovine. V tem, da je izvedel revolucijo, je videl nebeška znamenja. Tiste, ki drugače razmišljajo, je treba prepričati.

Kavtiski: 1917 ni boljševiška revolucija ampak zadnja meščanska revolucija (ki ima dve fazi: meščanska in jakobinska oz. boljševiška, ki je trajala 70 let).

Leninizem: Simbolika leveice

Nasprotovanje dveh socialističnih tokov: *Demokratični* (kjer sprejmejo razpravo) in *boljševiški* (vojska, zavrnejo razpravo). Lenin Kavtskemu odgovori, da je država stroj, ki ga ima v lasti vladajoči razred (proletariat) in je stroj za uničenje meščanstva. Boljševiška diktatura se opira na nasilje, ne vežejo je nobeni zakoni. Sistem sovjetov pa bo razširil demokracijo kot noben drug sistem.

Razkol v levici: Komunizem in socializem (demokratičen).

Trocki: V vojnem času so vse ustanove povezane z nasiljem, državljanska vojna je domača, poteka nenehen boj partije proti drugim. Zmes idealistične vznesenosti boljševikov, cinizem in nečloveška krutost – Leninsko-Stalinsko mišljenje.

- Totalitarna država ne more brez sovražnikov.

Čar oktobra

Socializem ni končni cilj (Kavtski). Glavni cilj je odprava izkoriščanja in zatiranja - načrt socialistov.

- razčlovečenje - pogoj za množične eksekucije sovražnikov v moskovskih procesih.

- Sociobiologija - Leninovski evolucionizem: *Nekateri razredi so obsojeni na propad po naravni nujnosti, boljševiki samo pomagajo toku zgodovine. Meščanstvo je odvečni razred, NKVD pa je rabelj, ki iztreblja abstrakcijo meščanstva, ki je škodljiva za splošno blaginjo.*

- Fanatična vera v moč političnega kirurškega noža v družbenem smislu

- Teror lahko po naravi primerjamo s sveto katoliško inkvizicijo. Aksiom: Brez resnice ni terorja. Na vprašanja si moral pravilno odgovoriti, sicer ne spoznaš zmote. Vera v prometejsko odrešitev človeštva - mesijanske sanje.

- Fašizem je regresija (preteklost), komunizem je napredek. Oba sta nastala in umrla v demokraciji. Demokracija je iztirljiva, kaj bo naslednja resnica, ki jo bo iztirila je problem ideološke zapeljivosti.

- Komunizem je par excellence intelektualni projekt. Malo je disidenstva in opozicije.

- Eno od gibal gibanja je strah pred meščanstvom → Pravico dominacije v družbi ima zgolj bogastvo. Meščan je posameznik, ki je ločen in zaprt v področje lastnine, ki je njegov interes. Komunizem zanika neenakosti, univerzalizira ljudi. Meščanska družba je organizirana predstavniško. Delo je prekletstvo proletariata, ki ga meščanstvo izkorišča. Če naj se obljuba enakosti uresniči, se mora to prekletstvo izničiti.

- Marx: *zgodovina ima smisel v epopeji, boju dobrega in zla, epopeja pravičnih v nekem velikem dogodku..*

- Liberalna demokracija grozi družbi z razpadom

→ leva kritika: ne potegne vseh v odločanje

→ desna kritika preveč draga, birokratizirana, naj vse uredi trg.

- atomiziran posameznik, osamljen, brezbrizen (tudi do javne koristi), avtoritete so oslabiljene, lahko se pojavi razredno sovraštvo.

→ Meščan je priklenjen na svoje malo bogastvo, priznava demokracijo kot najboljšo formo akumulacije kapitala. Groza ga je pred svobodo, enakostjo (sam bi se moral nečemu odpovedati), revolucijo in razrednega boja - razpad družbe na socialne sloje in konflikt. Z eno nogo je v svetu kapitala, z eno v strahu pred enakostjo. Ena polovica zaničuje drugo. Javno vs. privatno. Dober državljani pomeni slab buržuj, ki daje prednost lastnim koristim.

- Boljševizem je po naravi naslednik jakobincev - povzame načela in drznost pariške komune. Tu črpa ideje revolucije, ustvarjanje nove zgodovine. Je dete prve svetovne vojne, odraža obdobje zatona evropske moči, ki se seli v Ameriko in SZ.

1914: Poraz razreda, vzpon nacije, naroda. Nastop II. internacionale, ki je pacifizem proti vojni. Generalni štrajk vseh delavcev proti vojni se ne uresniči, prevladajo nacionalna čustva in imperializem.

1917: Zmaga razreda nad nacijo. Oktobrski revoluciji naj bi sledila cela vrsta revolucij po Evropi. SZ se obda z obzidjem in je otok sredi kapitalističnega oceana. S svojim nastankom boljševizem ustvari tudi antiboljševizem - odgovor je recimo nacizem. Čeprav v začetku nacisti komuniste razumejo kot brate. Odgovor je tudi fašizem (kot sovražnik normalnosti in meščanstva). Komunizem zaradi svojega antifašizma traja dlje kot bi verjetno drugače.

Z umom zapopadeš celotno realnost, potem jo oblikuješ kot glino (nasilje uma nad stvarnostjo) - razsvetljenski element boljševizma. Najkompetentnejši, najbolj sintetični filozof po Heglu je Marx:

Ni negotovosti, če imaš na svoji strani spoznane zakone zgodovine (dialektika). Rev. akcija je tako le neke vrste pospešek. Upor proti diktaturi meščanstva in proti diktaturi denarja.

Stalin zavrne Leninovo razlago svetovne revolucije - Vera v nove komunistične revolucije. Univerzalnejša od francoske - želi osvoboditi cel svet. Revolucije izvajajo partije - delavstvo, to je zastopano v višjih strukturah: partija zastopa sovjete, njo CK, njega politbiro, na vrhu pa je veliki vodja (piramida). 20. stoletje se začne kot doba katastrof.

Hegel: *Napredek uma ni napredek sreče.*

SZ je bila ena od najslabše razvitih. Kar pritegne ljudi je neka kolektiva sreča, odtrganje od preteklosti za neko novo družbo. Pri fašizmu pa gre bolj za očiščenje na rasmem nivoju.

Oktobrska revolucija je navaden državni udar brez dostojanstva. Oblast na cesti. Lenin iz udara ustvari simbolizacijo tega dejanja. Z boljševiki je v pravem trenutku naredil prave napake. V oktober koncentrira jakobinsko dediščino, rusko populizacijo, gotovost kapitala...

Analogija: Jakobinska diktatura z letom 2 izbriše buržoazno revolucijo iz leta 1789. Oktober 1917 zbrise februar 1917 (meščansko revolucijo). V pol leta se tisto, kar jo naredi zamudnico obrne v nekaj predhodnega (za nove proletarske revolucije) → zadnja boržuazna revolucija se spremeni v prvo v seriji proletarskih, ki se dogaja vesčas v simbolnem svetu.

Poslanci dume (boljševiki) in poslanci konventa privolijo v začasno ukinitve zakonov, ki postane pravilo oblasti, ki je edino, ki vlada = oblast brez pravil (oz. se menjajo dnevno).

Stične točke:

Jakobinska in boljševizem sta diktaturi, **rojeni v državljanski vojni in vojni s tujimi silami.**

Razredni **diktaturi z istimi sredstvi** – teror, davki

Podobna cilja - preobrazba družbe, preobrazba celotnega sveta → legitimnost kot hč fr. rev, v resnici pa militantna diktatura

Razlike:

Lenin obsoja demokracijo (fasada pod katero vlada buržoazni razred)

Militantna avntgarda, ideološka stranka, ki temelji na vojaški poslušnosti je nekaj drugega kot jakobinski klubi.

Stranka, ki je diktatura

Zamudo Rusije razglasi kot svetilnik novega – paradox: postane domovine svetovnega proletariata.

Oktober je prihodnost Evrope in sveta. Lenin uspe iztrgati oktober iz ruske nenavadnosti, specifičnosti in jo vpne v tradicijo revolucionarne lokomotive zgodovine. Najprimitivnejša država v Evropi se kaže drugim državam.

Lenin: *Če se je zgodila, je nastala iz nujnosti.*

Roza Luxemburg Leninu očita oligarhijo intelektualcev, enako je s Kavtskim.

Kavtski: *Demokracija je vodena z delavskimi ideali.* Pravi, da je oktober konec, ne začetek. Diktatura proletariata je krinka za običajno diktaturo. Oktober pa naj bi bil več kot to. Osamljena partija na oblasti, policija, NEP, itd.. se kažejo kot demokratični. Boljševiško diktaturo so ljudje sovražili, vendar se niso mogli izraziti. Revolucija velja za vzor, ideal, osvobojenje.

Delavski razred je osvoboditelj ljudstva, partija vodi razred, Lenin pa je veliki vodja. Tretja internacionala je generalštab. V času Leninizma vlada vojna militantnost, radikalizem, cinizem, teorija konspiracije, voluntarizem.

Če Lenin reče, da razred admira, je to navodilo, da ga iztrebijo. Dogma se spreminja iz dneva v dan, po potrebi oblasti. Režim izolira ljudi, ker javno življenje ne obstaja. Egalitarizem revnih, proletarska tajna policija; jezik izraža razmerje moči in obveznost podrejanja – **Orwelovski novorek**. Dejstva ne štejejo, ideje niso pomembne, tudi argumenti ne. V imenu revolucije so pripravljeni storiti karkoli (tudi intelektualci - Lukacs). Obstaja prava vera v revolucijo. Globoka potreba po iluziji.

Weber je proti Rusiji, Lukacsa obtožijo idealizma, iluzionizma. Njegovo tolmačenje Marxa je nesmiselno - proti partijsko naravnano.

Trocki: Permanentna revolucija. Interpretacija Webra.

Lenin: *Ruska revolucija bo propadla, če se revolucije ne bodo zgodile tudi drugod* (npr. v Nemčiji). Sicer je ruska revolucija osamljen fenomen. Leninistična znanost daje nek videz konsistentnosti. Ključni za to pa je Stalinov nagovor na Leninovem pogrebu: versko zaklinjanje umrlemu, diskurz pridige. Konec je sporov o Marksovih besedilih. Partija je duhovščina zbrana okoli neke cerkve, vlada s terorjem. Stalin je hkrati varuh in rabsodnik.

Lenin in Stalin

Lenin je potoval po Evropi in ima nekaj evropske kulture. Prinesse dozo ruskega populizma. Stalin ni poznal Marksa razen iz Leninovih tekstov, učil se je v semenišču, bral ni. Zato se razvije posebna zvrst in jezik *Leninizem-Marksizem*. Začne s preprostim vprašanjem, sledijo kanonični odgovori. komentar je obvezen. Vsaka faza ruske revolucije ima svojo deviacijo, ki jo nato potolče.

Lenina je strah pred nevednostjo boljševikov, *kom-resnicami* in *kom-lažmi*.

Stalin postavi nove kadre, klečeplazne boljševike. Povzpetneži, ki likvidirajo prvo generacijo militantnih boljševikov.

Diktatura s policijo je univerzalnost ruske partije in obeležja sovražnikov revolucije (dežurni krivec so kmetje, kulaki). Stalin zatira kmete in ustvarja suženjstvo na podeželju (kulaki) v kolhozih in sovhozih. Ogromno pobojev saboterjev in imperialistov. Pedagogika sumničenja in sovraštva. **Novo pri Stalinu** je bilo pobijanje kmetov kot cilj države. Stranka

popolnoma nadomesti državo. Boljševiška ideologija legitimira totalitarizem. Gre za absolutno oblast diktatorja v imenu popolne laži. Svet dostikrat podpre oktober, zanimajo ga petletke, plansko gospodarstvo (dober model tudi za Z). Prepričanje, da cel svet rine v sovjetsko smer. Gospodarstvo bo treba planirati. Domovina komunizma je uničila diktaturo profita. Ta diskurz je privlačen za ljudi, ki niso komunistični verniki.

11. feb. 02

KONEC KOMUNIZMA

Komunistični ideali so svetlejši od fašističnih, zaradi katerih ga nekateri opravičujejo. Pri obeh gre za totalne ideologije in teror. Oba izhajata iz 1.sv. vojne. Fašizem naj bi bil odgovor na boljševizem (reakcija prestrašenega meščanstva). Ravno tako izhajata iz bratstva bojevnikov, sovraštva do liberalizma, meščanstva, denarja. Obe ideologiji iščeta egalitarnost (v razrednem oz. nacionalnem smislu). Z nasiljem se izvaja nova pravičnost. Obe govorita skozi ideologijo enotnosti. Zatekanje k Marksu kot ideologu (za intelektualno podlgo Lenina in Stalina). Nacizem se ni toliko naslanjal na takšno podlgo.

Ideje so vedno zgolj orodje strahovlade, so instrumentalizirane. Machiavelizem - cilj opravičuje sredstva. Hitler pove, da je metode političnega boja našel pri Marksu.

Skupno je sovraštvo do zahoda. Drug drugemu jemljejo posamezne elemente.

Nacizem je bil nemška boljševizacija države. boljševizem je rdeči nationalsocializem.

Tako fašizem kot komunizem izhajata iz kulta moči, oblasti. konflikt med njima nastane ravno zaradi podobnosti. Antifašizem reši komunizem, ker ga poveže z liberalno demokracijo v Angliji. Pravijo, da sta nacizem in fašizem nadaljevanje kapitalizma. Iz tega konflikta pride nova pomlad komunizma.

Zadnja faza komunizma: Manjše kozmetične spremembe. SZ je razglašena za mučenico II. sv.v. (17 mio žrtev). Stalinizem je najvišja stopnja komunizma. Fašizem je otrok kapitalizma

Pride do razbitja enotnosti komunističnega bloka. Upor Jugoslavije in Tita. Razkol je javen, ne le zgolj v kominterni, pač pa razkol med državami. Razdeljenost na titoiste in staliniste.

Ideja o samoupravljanju.

Socializma ni mogoče reformirati, vprašanje je le, kako ga opustiti. Zadnji dnevi boljševistične ideologije se zaključujejo z Gorbačovom. Povezali naj bi najboljše iz socializma in najboljše iz kapitalizma, to pa ni padlo na plodna tla. Sledi padec berlinskega zidu. Kapitalizem je prihodnost socializma in ne obratno. V imenu prihodnosti se ne da več obvladovati sedanjosti. Komunizem je najdaljši, najbolj resen poskus od vseh. Ne da se ločiti demokratične od kapitalistične družbe. Ne da se enega zavreči in drugega ohraniti. Zdaj je čas restavracije kapitalizma. Levica je zreducirana na male poskuse strank. Po propadu komunizma bodo prišle nove ideje. Še vedno se zatira svobodo v imenu svobode, širi se neenakost v imenu enakosti.

Konec komunizma ne pomeni, da se preneha iskanje bolj egalitarne demokratične, enakopravne,...,družbe. Po tej oseki razmišljanja pridejo nove ideje.

8.feb.02

ISLAM

Islamska religija je od vseh nezahodnih religij najbližje krščanski tako geografsko kot idejno. Je družina abrahamskih religij (kakor sta tudi krščanstvo in židovstvo, ki priznavata

Abrahama- očaka). Vse tri imajo genetsko znamenje starogrške filozofske misli. Kar je najbolj podobno je tudi najbolj konfliktno!!!!

Islam najtežje razume ravno zahod, čeprav mejita en z drugim in imata iste korenine. Med njim je 14 stoletij sovraštva in vojn. (križarske vojne, islamski vpadi...)

ISLAM = »mir« oz. »predaja«

Po Koranu je Islam mir, ki pride, ko človek svoje življenje izroči bogu.

Ključni pečat Islamu da prerok Mohamed. Bog Alah (Al Illah - ta bog) ustvari svet in ljudi. Prvemu človeku je ime Adem, svetopisemski očanci (npr. Ibrahim) so isti kot v krščanstvu:

→ Jafet (Noe) odide v Evropo,

→ Kan gre v Afriko,

→ Sem gre v Azijo (semiti - arabci in židje). Skupni oče Semitov je Abraham., ki ima 2 ženi. Sara (neplodna) in Agara (črnka), ki mu rodi Izmaela. Nadangel Gabriel pa Sari sporoči, da bo rodila Izaka.

Izmael odide v smeri Arabije (muslimani), Izak, tudi Abrahamov sin pa odide v smeri Palestine in je praoče vseh Hebrejcev.

Arabci se naselijo na arabski polotok, v 6. stoletju se rodi prerok Mohamed, ki doda končni pečat Islamu, napove končno božjo sodbo. 2 interpretaciji:

a) je zadnji prerok

b) drugi čakajo Mahdija, ki naj bi bil zadnji prerok.

→ v arabskem svetu pride vsake toliko časa do političnega gibanja, katerega središče je MAHDI {zelo prikladno, bi rekel človek...}

Zgodba o Mohamedu

Savdski polotok je razklan na manjše državice, ki se spopadajo. V Meki razpade sodna oblast. 6. stoletje je čas negotovosti, ropanja, hedonizma, anijmizma... podoba razpadajoče družbe. Čas kliče po rešitelju. Ok. 570. n.š. se v glavnem plemenu Meke - Korejš - rodi moški potomec, Mohamed (pomeni "Zelo hvaljeni"). Starša mu umre, živi relativno odmaknjeno življenje, loti se karavanske trgovine. Služi pri bogati vdovi Kadiji, ki je 15 let starejša in se z njo poroči. Po 15 letih v zakomu se Mohamed duhovno pripravi za delovanje. Na gori Hiri pride do razsvetljenja in leta 610 sprejme poslanstvo – **»ni boga razen Boga (La ilaha illa`lah)«**.

V isti noči ga obišče angel: »ustvarjaj v imenu svojega stvarnika...uči človeka česar ta ne ve«. Ta glas se nenehno vrača. Dobi sporočilo, naj širi pravo vero. O božji besedi pridiga 23 let do svoje smrti. »Bog me ni poslal, da bi delal čudeže, temveč, da bi oznanjal.«

Preprečuje, da bi povelečevali njegovo podobo ali podobo Alaha. Mohamed je medij boga, ki se utelesi v Koranu. Učenje spoštovanja nekega nespremenljivega reda. Islam je prva kultura, ki proizvede znanost (tudi filozofijo - poznajo tudi grške filozofe).

Mohamed naleti na silno sovraštvo. Po treh letih ima komaj 40 privrženec. Odpor je zaradi:

- monoteizma, saj so Arabci bili politeisti in nova vera ogroža vse stare. Vera je namreč odličen vir dohodka (take a look at multinacionalne družbe).
- V Islamu so strogi moralni nauki,
- demokratični elementi - upor proti nepravičnemu redu, enakost pred bogom.

Ključni dogodek je **hidžra** - selitev. Mohamed deluje kot poslanec. Plemstvo v Meki se vznemiri zaradi domišljavega Mohameda, ki ogroža obstoj oblastne strukture, zato naročijo njegov umor. V mestu Jatrib ljudje pridejo k Mohamedu in se mu zavežejo (ga bodo ubogali in branili). Mohamed v tem spozna božje znamenje. Preseli se v Jatrib iz Meke -

hidžra. L 622 oz 0 → to je tudi začetek koledarja (Ramadan). Mesto se preimenuje v Medino (prerokovo mesto). Tu prevzame novo nalogo. Postane tudi vladar, politik in sodnik. Tu ustvari ugodne pogoje za vsa plemena (5 plemen med katerimi so 3 židovska). Povsod drugje so konflikti, le v Medini vlada stabilnost, k njemu romajo ljudje.

Pride do vojne med Meko in Medino. Mohamed zmaga in 8 let po hidžri se 630 vrne v Meko kot zmagovalec, vladar Arabije. Odide v Kabo - kockasto svetišče in jo posveti Alahu – utemelji središče islama. Pride do prve množične spreobrnitve v Meki.

Leta 632 Mohamed umre. Združi vse Arabce, vera pa naredi svetovno vojaško silo. Zasedejo ves sredozemski bazen od Gibraltarja do meja Perzije. Prečkajo Pireneje (733 majerdon (funkcija kralja) Karel Martel pri Tuuru premaga islamsko vojsko). Španija je več stoletij pod islamsko oblastjo. Mohamed je združil narod Arabcev, ustanovil religijo, ki je bila močnejša od krščanske in osvojila velik del znanega sveta.

Dojemanje časa: Ni diahronije, ni pretoka. Nenehen čudež. Vse je sedaj, krožno gledanje. Nanašanje na Koran, ki je vedno aktualen, ni zgodovinska knjiga temveč sporočilo, ki je ves čas sedanjost. Mohamedova figura obludovana – pastir, mistik, kralj, mož, vdovec, zgleden → sam se nima za zemeljsko središče vere, a v bistvu je.

Koran je izvirno recitirati, je dnevno napotilo za vsak trenutek življenja.

Mohamed je bil nepismen, napiše pa knjigo, ki je poetično vrhunska. Posebna kasta Ulama interpretira te svete spise. 4/5 Korana sestavlja Nova zaveza. Cele sure so skoraj prevodi nove zaveze. Koran je razdeljen na 114 sur. Prva sura je kratka molitev. Vsa poglavja so urejena tako, da je drugo najdaljše (286 verzov), potem pa se krajšajo.

Pomembna razlika med krščanstvom in Islamom: Kristus je utelešeni bog, ki se povnanji v sinu po sv. trojici (troje a hkrati eno). V Islamu pa je Koran utelešeni bog. Besede boga prihajajo k Mohamedu 23 let (ima svoje pisarje). Nastane cel kup zapisov, ki jih pisarji uredijo v smiselne knjige. Koran sam sebe dojema kot nadaljevanje prvih dveh Zavez, Sveto pismo vzame zase - del poti do sebe. Je tretja knjiga razodetja - nadgradnja.

Koran je dokončno in nezmotljivo razodetje, sveti spis o katerem ne gre dvomiti. Napisan je v arabščini, značilno zanj je posebna melodika, trans, hipnotičnost. Jezik je posoda v kateri se bog razodeva, prevodi ne zadanejo gorečnosti, lahko pa sledijo smislu (izguba poetičnosti).

Krščanstvo, Islam, židovstvo - ljudstva knjige → toleranca »vsi so muslimani«.

Diskurz Korana ni nič nenavadnega, ni izrazite metafizike, dramatičnih teoloških pripovedi (Indija) ali zgodovinskih (hebrejska Tora), ni razodetja Boga v človeški obliki. Je neposredno doktrinaren spis (kot stalinistični spisi). Gre za dogmo, teksti so zgolj posredno zgodovinski. Povdarjena je božja edinost, vsemogočnost, usmiljenje in popolna človekova odvisnost od boga.

Vseto pismo je komentar - preroki govorijo o Bogu, ni neposredno božje besedilo. Alah pa se pojavi v prvi osebi v Koranu. Bog opisuje sam sebe. KORAN JE GOVOR BOGA.

Obstajata 2 Korana: Prvega ima v rokah Bog - neustvarjeni. Drugega smo dobili ljudje preko Mohameda.

V šolah se ga učenci učijo na pamet. Usmerja razlago vsakega dogodka (vlečejo paralele). Je memorandum vernikov, napotilo kako in kaj početi. Je shramba resnice, priročnik za definicije, zbirka maksim za osebno meditiranje.

Temeljni teološki pojmi:

Bog je v vseh treh religijah nematerialen in neviden, vse so monoteistične. Monoteizem Korana je bolj strikten.

(Pri hebrejcih je omejen zgolj na žide.)

Kristjani deificirajo Kristusa (Bog, sin in sveti duh → enov trojem, troje v enem; to povezuje človeka in boga). V Islamu je pa strogo samo en bog. Sicer sprejme Jezusa, podpira brezmadeno spočetje – a pove tudi, da bog ne more imeti otrok! Ta je neposredno ustvaril samo duši Adama in Jezusa. Alah je vsemogočen, Muslimani se ga bojijo, ni bog ljubezni. Hkrati nas kaznuje ampak nam hoče dobro. Pojem Alaha bliže žid. bogu stare zaveze.

Ker je svet Alahovo delo, Alah pa dober, je tudi svet dober →

Fitra (božanski izvor človeka)

Gafle (pozabljenost, nehvaležnost za stvarjenje)

Kavri (neverniki, tisti, ki ne molijo). Muslimani so Alahu sužnji.

Abraham je najpomembnejša oseba v Koranu. Želi žrtvovati sina, je mož za vzor.

Islam je vera, ki posebej spoštuje **individualnost** posameznika. Svoboda duše, ki pa je v velikem konfliktu z drugo stranjo Islama - **predestinacijo**. Posameznik si priskrbi vrednote in vrline. Individualizem človekove duše se nikoli ne razgubi, posameznik je prepoznan kot odgovoren, edinstven član skupnosti. Duša je večna - sodi se ti z imenom in priimkom. Sam umreš, sam si pokopan (Islam ne pozna vic). V peklu se nosijo goreča oblačila, ogenj, ki drobi skale... Izbor med dobrim in zlim.

Islamska veroizpoved: skoncentrirana v prvi suri, ki uči ljudi, da je treba hoditi po ravni poti. Človeštvo se razvija v 4 fazah:

1. Bog se razodene Abrahamu (Ibrahimu) z resnico o monoteizmu.
2. Bog se razodene Mojzesu (Musa) in mu poda 10 božjih zapovedi.
3. Bog se razodene Jezusu (Isa) - zlato pravilo: Ravnajmo z drugimi tako, kot bi želeli da drugi ravnajo z nami.
4. Bog se razodene preko Mohameda. Pove, kako ljubiti svojega bližnjega, postavi pravila.

5 stebrov Islama

1. steber: Šaada: Ni boga razen Boga in Mohamed je njegov prerok (bistvo veroizpovedi)
2. steber: **Kanonična molitev** pri kateri Koran zaklinja vernika, da bo stanovit (5 molitev za vsak dan. Ob zori, poldnevu, popoldne, ob sončnem zahodu in pred spanjem). Ni uradnega svetega dneva, a največje verske svečanosti so ob petkih. Verniki so obrnjeni proti Meki. Skozi to se ustvarja občutek svetovnega bratstva, usmerjen proti enemu centru. Pred molitvijo je obredno očiščenje (simbolno umivanje duše) telesa - dostojanstvena drža, poklek, klečanje kjer se s čelom dotaknemo tal. Telo je skrčeno na najmanjši možni prostor (embrio scena). Na ta način se poveljuje Alaha, se mu izkaže hvaležnost in izrazi prošnjo.
3. steber: Dobrodelnost. Koran s karitativno dejavnostjo - pomoč bogatih revnim. Vsak bogataš da poseben davek za revne (od imetja in od dohodka 2,5 %)
4. steber: Tradicionalna slovesnost Ramadana. V tem mesecu Mohamed doživi razodetje in opravi Hidžro. Od sončnega vzhoda do zahoda velja strog post (hrana, sex...). Post spodbudi k razmišljanju, vzdržljivosti, izkaže se človekova odvisnost od boga in senzibilizirajo sočutje. Ker imajo lunin koledar se ta mesec seli.
5. steber: Hadž (Hajj), pomeni romanje. Ime tistega, ki gre v Meko in se vrne, se začne s Hadži - postane Hadžija. Vsak Musliman naj bi vsaj enkrat v življenju romal v Meko. Stopnjuje se vdanost bogu, verniki podoživijo enakost pred bogom v enaki

obleki - opravijo sprehod okoli Kabe. To je dokaz skupne zvestobe Alahu, ki presega lojalnost do vodij, držav, zaznamuje nadsacionalnost.

Koran prepoveduje kockanje, tatvino, laž, pitje alkohola, uživanje prašičjega mesa. Najsvetlejši vzor je Mohamed. Rojen je 20. aprila 570. Oče Abdulah mu umre pred rojstvom. 575 mu umre mati Amina. naslednja leta je pastir in trgovec. Vodi trgovsko karavano v Sirijo, kjer spozna vdovo Hatidži. Oženi se še z 10 ženskami: Sevda (stara vdova s katero se poroči iz usmiljenja), Ajša lepotica (hči Abu Bakra, najboljšega prijatelja), Hafsa (hči prijatelja Omerja), Zajneba, Umi-Selebe, Zajneba, Džuvejrija, Umi-Habiba, Safija (židinja), Mejmuna (druga vdova). Imel je pa še dve sužnji. Koptinjo Marijo (ki mu rodi sina Ibrahima).

609: prvo božje oznanilo.

620: Mohamed zavrnen v Tajfu. Islam se širi v Medino. Sledi Hidžra iz Meke v Medino.

623: Pogodba z Židi v Medini - pakt med 5 plemeni. Obrne Kiblo - smer neva oz. kraj proti kateremu Musliman moli - Meka. Do 623 se obrača k Jeruzalemu.

Bojevniška leta: Bitka na Bedru (624), Bitka na Uhudu (625), Vojna Hendeg - napad na Medino (626), Vojna na Hajberiju (628). Mohamed poje strupeno prašičje meso.

630 Mohamed z vojsko osvoji Meko. Pohod na bizantinsko cesarstvo. Arabska plemena sprejmejo Islam.

633 Mohamed umre.

Ideja Islama nasprotuje nacionalizmu. Je nadsacionalna, svetovna religija. Cilj je, da bi vsi sprejeli islamsko vero – muslimani so bratje ne glede na druge pripadnosti. Razlika med Zahodom in Islamom je, da je na Z religija osebna izkušnja, če odmislimo cerkveno hierarhijo (drugi interesi). Pri Islamu pa je religija dojeta kot poziv k uveljavljanju posebne vrste družbenega reda (holizem). Kompletno družbeno življenje je posredovano preko družbenih načel. Težko razlikujemo, kaj je religija, kaj politika – ta se veže na etiko, ki izhaja iz religije... Ena zadeva se veže na drugo.

Koran svetuje v **ekonomiji**: Družbene dobrine so široko razprostranjene (ustrezno razdeljene, brez ekstremov). Koran in hadisi rušijo razlike in meje med kastami. Osnovna je enakost pred bogom. Interesi morajo biti skladni. Koran nalaga podjetništvo. Ekonomija je kot kri. Kar je v telesu kri, je v državi bogastvo. Krožiti mora čimbolj živahno. Koran - "knjiga za podjetnike". Pridobitništvo in tekmovanje, ferplay in sočutje. Nalaga davek na bogastvo (zekat).

Koran s svojimi zapovedmi reši največji ekonomski problem tistega časa. Prvorojenec ne sme dedovati vsega. Bogastvo se ne sme koncentrirati, vsi dediči morajo priti v poštev. Dediči so tako sinovi kot hčere. imajo pravico do lastnine v svojem imenu.

Prepoveduje posojanje na obresti. Posojevalec je tvoj partner – naložbeni kapital je tako zelo združljiv z islamom.

Položaj žensk

Zahodna predpostavka je, da Islam ženske ponižuje, ker dovoljuje mnogoženstvo. Veljalo je kot na Kitajskem - če se rodi hči, je to za družino nesreča. Hčere pa niso prikrajšane za dedovanje. Imajo pravico do šolanja, volilno pravico, svobodno izbirajo poklic,...

Institucijai zakonske zveze je sveta. Zakon je edino zakonito mesto spolnega akta. Prešuštvo je kaznovano s smrtjo. Družabni ples je prepovedan. Ženska mora pristati na poroko prostovoljno. Ločitev lahko celo zahteva ženska. Islam omogoča ločitev zakona.

Poliginija in poligamija: Koran dovoljuje moškemu hkrati 4 žene. Odvisno, če jih lahko preživiš več. Lahko pa se odrečete pravici do sočasne druge žene. Poligamija je prej redkost.

Koran dovoljuje poliginijo - 2,3 ali 4 žene, vendar nobene več. Obramba poliginije: Na zahodu je ta v zaporedju, v Islamu pa sočasno. Ženske lahko odstopijo od pogodbe, se ločijo. Na Zahodu pa tega ni. Koran skuša moško pohoto spraviti v organizirane oblike, zato zakoni predpisujejo okvir poliginije, da zadeva ne bi pobežljala. Feredža torej kao funkcionalna...Talibanska varianta je torej skranjost..

Širiatska zakonodaja (po Koranu): prehude kazni - sekanje rok (tatvina), bičanje, kamenjanje. Kar se tiče kraje in sekanja rok - če so kradli iz resnične nuje jim roke pustijo. Bičanje pa se lahko izpelje z lahkim sandalom ali robom obleke. Lahko pa je tudi povod za fanatizem in radikalnejše interpretacije.

4.3.02

MANJKA

11.03.02

Muslimanski svet - vdor na naše ozemlje. Odgovor nanj je precej nevrotičen (delajo se kot da tega sveta sploh ni)

1. sura : EL FATIHA. Molitev Vera (verujem v...). Je temelj Islama. Človek izpove vero v Alaha. Je najlepša in najbolj vzvišena molitev.
2. sura: EL BEKARE. Najdaljša sura. Obravnava razmerje med Muslimani in drugimi religijami (Židje in njihova sovražna dejanja Islamu). Židje so ubijali pegambere (preroke), zato se je nadnje spravila božja jeza. Kristjani pa so izkazovali pretirano naklonjenost prerokom, posebno Isi, ki so ga dvignili na nivo boga. Skozi kritiko zavrača dogme hebrejstva in krščanstva. Zašli so s srednje poti (Islam pomeni srednja pot, ravna pot). Koran spremeni oz. zanika vse tiste zapise, ki so obstajali pred njim. Koran je vrhunec, ki pravilno razloži božjo besedo. Priporoča, naj se muslimani ne maščujejo. Koran dopušča žrtev, požrtvovalnost v imenu resnice, pravice. Pot k temu je sedemkratna korist, če daš denar za širjenje vere. Napačna božanstva so šibkejša od komarja. V zablodo jih vodi Šejtan (hudič) in pa nevedneži, ki ne vedo kaj je prava vera. Ti včasih pridejo na oblast. Židom je ukazano, da morajo slediti Muslimanom. Židje se smatrajo za izvoljeni narod - da bo bog rešil samo njih. Muslimani pa pravijo, da Bog odreši vse, ki molijo Alaha in delajo dobra dela.

Najbolj ponižujoča kazen je za brezverce.

Vsesplošen značaj islamske vere – arabizira krščanske preroke. Ti naj bi služili celotnemu človeštvu, Židje in Kristjani pa so hoteli uničiti islamsko vero. Koran se lahko bere kot aktualno sporočilo.

Kdor prostovoljno naredi dobro delo, bo nagrajen. Tisti, ki se žrtvujejo na božji poti večno živijo, nikoli ne umrejo.

Ljudi, ki hodijo po poti resnice vodijo Meleki (angeli), druge vodijo Šejtani (hudiči).

Islamsko maščevanje: razlikuje se od Hazreti Musovega (sveti Mojzes) – oko za oko, zob za zob. Pravi, naj ne gre po tej poti, temveč zgolj po načelu smrt za smrt. Islamsko maščevanje – priprava na obrambo, kajti dolžnost je, da ohranijo lastna življenja in življenja drugih. Koran dopušča sveto vojno. Boj je predpisan takrat, ko postanejo muke muslimanstva neznosne. Boj mora trajati, dokler ni vera v Alaha sprejeta. Če ti prenehajo z

bojem, se tudi Muslimani naj zadržijo. Koran dopušča vojne s ciljem širitve vere, ampak načela si večkrat nasprotujejo. V tem primeru gre za obrambno vojno.

Izbojujte svobodo vere in vesti, potem ne stopajte več v nove boje. Med vojno naj bi veljala humanost. Ker pa so pogani to večkrat izkoristili, pravi Koran, da je treba žrtvovati materialno posest. Verniki naj se spravijo z neverniki, potrebno pa je kaznovati tiste, ki nočejo stopiti v pravo vero (nekonsistentnost pisca/piscev).

Islam legitimira meč (meč resnice), ostali narodi pa tavajo. Treba jim je približati resnico. Ialam ima prednost, ker pozna resnico in ima zato možnost, da poszane splošna, svetovna religija. Sklicuje se na razumsko dojetje vere.

!! Odnos moško – ženska v zadnjih ajetih druge sure pravi, da je ženska njiva, ki naj jo moški obdeluje kot želi. Obstaja institucija začasne ločitve – preizkusna doba. V veri ni prisile, nikogar se ne sme siliti v Islam (zopet protislovje).

Tisti, ki bogati z obrestmi, bo trpel na sodni dan. Obresti so prepovedane, da bi bili ljudje milostni, darežljivi – da ne bi bili kot Židje. Na ta način bo zmagala resnica Islama.

3. sura: ALI IMRAN (Mojzesov ded). Pravi, da je Alah objavil 3 knjige:

1. Tevrat (stara zaveza),
2. Indžil (nova zaveza, Jezusov evangelij) in
3. Furikan Talmut (Koran).

Bog je Alah (ki je tudi židovski bog in katerega prerok je Jezus Kristus).

Pravoverni ne smejo imeti prijateljev med krivovernimi. Ibrahim (Abraham) ni bil niti Žid, niti kristjan temveč Musliman. Zapiše celotno zgodovino z muslimanskimi imeni (Musluman pomeni Bogu vdan).

Svet se deli na pravoverce in krivoverce (to so vsi tisti, ki ne verujejo v Alaha).

Dženet je raj. Za vstop v vanj je potreben boj.

4. sura: EN NISA. Obravnava problem mnogoženstva. To ni norma temveč izredni ukrep za ureditev družbenih odnosov. Moški upravljajo z ženskami in skrbijo zanje. Opozarja, da v odsotnosti moža žena še posebej pazi na čast in imovino.

Nevernikom bo Alah žgal kožo z ognjem, jim dal novo kožo in jo znova skuril. Koran proslavlja Arabce nad Muslimane. Vrhovna oblast gre od Izaka na Izmaila.

Emanet: nekomu zaupaš javno besedo – bolj sposobnim ljudem.

Naj se bojujejo na božji poti tisti, ki se borijo za pravo pot, ne glede na to ali zmaga ali pade. Bojujejo se tisti, ki verujejo. Boj je napovedan šejtanovim prijateljem. »Spodbujaj pravoverne za boj«.

5. sura: EL MAIDE (božja miza na kateri je hrana). Alah prekolne Žide in opozori vernike, da so Kristjani prijatelji. Brezverci bodo postali prebivalci pekla (to so tisti, ki ne verujejo).

Alah se jim maščuje tako, da mednje vrže sovraštvo. Toda ni dobro imeti židovskih oz. krščanskih prijateljev.

Našteje kazni za brezverce (izgon iz dežele, sekanje rok, obešanje...) Podobne kazni so tudi za lopove in za tiste, ki kockajo ali pijejo alkohol.

Oseba za osebo, oko za oko, nos za nos, zob za zob. Ptrejšnja sura govori ravno o nasprotnem (protislovje). Vsi narodi imajo vse čase odprto pot do resnice, če verujejo – to so zmagovalci nad krščanskim brezpotjem. Vse pripadnike ostalih ver povabi v prekrščenje k Alahu in veri v sodni dan.

Židje so največji sovražniki Muslimanov in tisti, ki bogu priznavajo tovariša. Kristjani so baje najbližje Muslimanom, ker imajo svečenike in askete. Ljudje naj izkoriščajo zemeljske dobrine. Prepoveduje puščavništvo, ker to vodi k odrekanju od dobrin, danih od Boga.

6. sura: EL ENAM. Ljudi razdeli na 2 skupini:

1. Taki kot živali, vezani na zemljo in se ne morejo dvigniti v intelektualne (duhovne) višave.
2. Tisti, ki se kot ptice dvigujejo v višave. Tem Alah omogoči spoznavanje neba in Alaha samega.

Ne hudujte se na tiste, ki molijo drugega boga. Prepoveduje, da žalijo ateiste. Pravi, da nobenega pogana ni dovoljeno žaliti zgolj zaradi vere. Islam se pokaže kot široka, tolerantna vera. Koran je bil oznanjen že Židom in Kristjanom a ga niso mogli brati, zato je namenjen Muslimanom v arabščini.

Oznanjena je čista Ibrahimova vera. Nihče ne bo obremenjen z bremenom drugega. Sinovi pa odgovarjajo za grehe očetov. Muslimanom ta logika ni dovoljena, zasluge in krivde niso prenosljive. Odgovarjajo le za lastna dela. Vsak nosi svoje breme.

7. sura: EL ARAF (**zakaj so preroki**) - Visok položaj pravovernih. Pojasni temeljno vsebino božjih odposlancev. Pravi, da morajo tolmačiti božjo enotnost, prišli so na svet, da bi ljudstva popeljali na pravo pot, da zlomijo odpor proti pravi veri in da na koncu prava resnica zmaga.

Mohamed je bil na zemljo poslan, da združi vsa ljudstva pod zeleno zastavo, odstrani vse razlike (niso pomembni rasa in narodnost). Mora pokazati prav pot celemu svetu.

8. sura: EL ANFAL (bojni plen). Govori o brezvernih – vzame eventuelni greh z Muslimanov. Niso ubijali oni, temveč Alah. Alah instrumentalizira Muslimane in jih uporabi za svoje načrte.

Alah najbolj sovraži tista bitja, ki so gluhi in nemi in tiste, ki ne razumejo (neumni) – ker zanikajo obstoj Alaha.

Če bodo Kristjani nadaljevali z bojem proti Muslimanom, ne bodo ušli Alahovi kazni. Če pa brezverci pokažejo mir, so taki tudi Muslimani. Koran ukazuje, naj bodo vedno pripravljene za vojno, za ohranitev miru.

Ishan: Sovražnika je potrebno napasti z vso razpoložljivo silo. Ne gre za prelivanje krvi – lahko ujamejo sužnje ali pa zahtevajo odkupnine. → lahko premagajo, a ne ubijejo

9. sura: ET TEVBE. Nuja po prekinitvi vseh povezav s pogani. Alah bo osramotil brezverce – zanje sta zgolj 2 poti:

1. da sprejmejo Islam
2. da umrejo pod sabljo.

Ko minejo sveti meseci je čas ko lahko ubijajo brezverce.

Vernikom se ni treba bati nikogar razen Alaha. Vsi drugi strahovi so lažni. Alah bo skrbel, da bo krivoverna ljudstva spravil s poti. Musliman mu pri tem pomaga tako, da daje premoženje za boga. Alah obsoja pridobitništvo. Koran se postavi na stran bogatih, pomembno je, da je bogastvo pridobljeno z delom. Dajati moraš sredstva za sveto vojno. Obsoja tudi varčevanje. Islam bo zmagal ne glede na sovraštvo. Ko je klic v vojne vrste, pač moraš iti, sicer Alah vzame k sebi drugo ljudstvo.

Obstajata 2 največji vrednoti:

1. Žrtvovanje življenja za božjo pot
2. Pomoč pri zmagi resnice

Iz boja so izvzeti samo ostareli, bolniki, ženske in otroci. Uporabi besedo Džihad – duhovni boj s samim seboj in boj s sovražnikom. Za tiste, ki se borijo je nagrada Dženet. Življenja vernikov so v lasti Alaha. Vsi Muslimani so dolžni voditi boj za zmago.

10. sura: JUNUS. Vsako ljudstvo dobi odposlanca in z njim pravično sodbo. Vsako ljudstvo ima rok svojega propada. Tega se ne da premakniti. Alah je absolutni gospodar časa (fatalizem, vdanost v usodo). Zadeve so vnaprej določene. Predaja toku dogodkov. Alahove besede niso podvržene spremembi. Pomen izraza Musliman je »popolnoma predan resnici«.

11. sura: HUD. Kaže za sekundarnega avtorja – Mohameda. Kdo nam daje zagotovilo, da je to res Alahova beseda? Koran predvideva zavračanje Korana. Izmisli naj bi si ga Mohamed. Verska podlaga mohamedove besede je božja enotnost in pridiganje »bratstva« med ljudmi. Vernikom je naložena potrpežljivost.

13. sura: ER RAD (grmenje). Govori, da se vse vesolje, vse življenje giblje po zakonih. Pravi Muslimani bodo napredovali. Resnica mora premagati neresnico. Resnica prodira vztrajno, vrste brezvercev bodo razbite. Če bi Alah hotel, bi usmeril vse ljudi na pravo pot. Kdo je odgovoren za zlo, če je bog vrhovno dobro? Iz tega da je Bog zlo izhajajo razne ločnice.

Do nekaterih bog goji ljubezen, do drugih pač ne. Pravi gospodar je seveda kapriciozni gospodar, ki dela po neracionalni argumentaciji kar želi. Volja se utemeljuje sama po sebi, povsem tавтоloško. Bog sam odloča. Znova napove, da bodo sovražniki propadli. Prerok mora dogodke osmisлити. Alah govori, da je smisel vse te zgodbe, da sovražnike oslabimo, povečamo število Muslimanov in da obrnemo ljudi na pravo pot.

14. sura: IBRAHIM (Abraham). Govori o Abrahamu. Vsak prerok je zadel ob najhujše nasprotnike pri lastnem narodu (nemo profeta in patria – nihče ni prerok v lastni deželi).

15. sura: EL HIDŽR (kraj severno od Medine). Zopet vprašanje smisla. Šejtan vedno dviguje roko proti božjim hlapcem, toda nikoli nim ne more narediti nobene škode. Načelo ugodja in načelo realnosti. Nauk o plačilu v onostranstvu je povezan s hudičem in verovanjem vanj.

Vprašanje smisla boja proti hudiču in kaj sploh hudič dela, če jim tako ali tako nič ne more. Nasprotniki Islama bodo spoznali svojo zmoto, priznali krivdo.

25.03.02

16. sura: EN NAHL (čebela). Koran ni le zdravilo za duha, tudi za telo. Hkrati je najboljša duhovna izobrazba – samoizpopolnitev. Tiste, ki tega ne upoštevajo, bo doletela kazen (tipična struktura – navodila in na koncu kazen Alaha). Človek je dokžan biti dober (ih san – delati dobro), ne da bi pri tempričakoval protiuslugo. Potrebno je dajati svojemu bližnjemu, razviti nagon za dobro.

Nadjaz je v zahodnem svetu inštanca zakona. Koran zahteva, da se dobro spusti na neko raven nezavednega, nagona.

Fahša – slaba dela, so prepovedana.

Munker – tista slaba dela, ki lahko vplivajo na druge.

Bagj – seksualne obscenosti, upor proti državni oblasti (če ta omogoča versko svobodo ne, uprejo se šele ko država prepove Islam). Mohamed je 16. suro prevzel od Nestorijancev (krščanska verska ločina v Siriji). Pri krščanskem redovniku Seriusu vidijo sledi te morale.

17. sura: EL ISRA (nočno potovanje). Mohamed je božji odposlanec 2 kibel hkrati. Jeruzalem in meka (2 sveti mesti). Židje so postali Alahu nepokorni, zato jih je kaznoval z Nebukadnezarjem in Rimljani. Alah do njih ne pozna nobene milosti. Židje so Alaha izdali

trikrat. Juda Iškarjot (podobno je pri kristjanih). Po Nebukadnezarju so Židje izgnani iz Jeruzalema, ki naj ga varujejo Muslimani.

Tudi Muslimani imajo božje zapovedi. Večina je prepisana iz Mojzesove postave, le da jih pomnožijo v 12 zapovedi, so nadaljevanje zapovedi, ki jih je bog dal Musi na gori Tur.

1. Bogu ne dajajte in ne izmišljajte varuha
2. Spoštujte starše in jim bodite pokorni
3. Vsakomur dajte njegovo pravico
4. Ne razsipajte (srednja pot, brez skrajnosti)
5. Pazite se pretiravanja in nedodelanosti in se držite sredine
6. ne ubijajte otrok
7. Ne nečistujte
8. Nikogar ne ubijte nepravilno
9. Najlepše postopajte s sirotami
10. Pravico merite z obsegom in težo
11. Ne sledite slepo tistemu, česar ne veste
12. ne hodite po svetu oholi in naduti

18. sura: EL KEHF (stena). Obdobje krščanstva je minilo. Krščanstvo je bila vera osamljenih in pobožnih, potem pa je padlo pod vpliv posvetnosti. Muslimani so v morali izpopolnjeni in hočejo razsvetliti cel svet tudi tako, da premagajo krščanstvo.

19. sura: MERJEM (Marija). Salaam - rešitev, biti zdrav. Musliman pomeni, da si vedno v rešitvi. Dar es salaam je bivše glavno mesto Jordanije. Pomeni "raj" ali tudi "skupnost miru". Cilj Islama je popraviti krščansko vero.

20 sura: EL EMBIJA (odposlanec). Teorija o nastanku vesolja. Ponovi, da bodo pravični podedovali sveto deželo (Palestino). V svetu vlada red - obstajajo zakoni po katerih se svet giblje. Obstaja pa le en vrhovni zakon, ki je dokaz, da je bog samo 1, en Alah.

Nebo in zemlja sta bila nekoč celota. Potem ju je bog razdvojil in ustvaril vse živo. Vse kar je Alah ustvaril plava v vesolju. Stvaritev velikega poka je Alah. Kot vrh tega vesolja bo prišla zmaga Islama, ki osvaja vse več src.

Um ma - islamska skupnost. Prerokba: Islam bo prevladal nad celotnim svetom. Mogamedovo poslanstvo bo milost za cel svet.

22 sura: EL HADŽ (sveta pot, romanje v Meko). Muslimanom je dovoljeno, da se vojskujejo za obrambo, morajo se žrtvovati za resnico. Pogani bodo iztrebljeni v kali. Človek mora biti pripravljen se žrtvovati za resnico. Vse koristi, vse želje, življenje. Alah pa jim v zameno daje moč in oblast. Zato da si pridobite naklonjenost Alaha morate moliti, deliti zekat (miloščina), ukatovati dobro. Prepovedujete vse kar je odvratno.

Ta sura je bolj liberalna, v njej so nastavki tolerantnosti. Zaščititi je treba tudi religiozne objekte drugih ver. Že takoj naslednja sura je poziv Muslimanov na boj.

23. sura: EL MUMINUN (zmaga pravovernih). Pravoverni so tisti, ki hranijo svoje spolne organe (spolna vzdržljivost). Razen z ženami in sužnjami v vaši lasti ne smete občevati.

24. sura: EN NUR (svetloba). Svetloba Islama ne bo nikoli ugasnila. Ne bo utesnena ampak bo osvetljevala cel svet za vse čase. Poda ukaz Muslimanom vernikom, da se morajo osebni posli podrežati splošnim državnim, družbenim zadevam. Vse je podrejeno veri, Alahu. Vedno mora en del bogastva žrtvovati za skupni blagor. Nečistovalci in nečistovalcu je treba naložiti vsakemu po 100 udarcev brez milosti, javno. Moralna nedolžnost je zapoved. Šele skoti katen družba samo sebe zagleda kot moralno. Teror je hrbtina svobode in zakona. Zakonska zveza je naravno stanje. Vsi samski se morajo poročiti, prepričati je treba nečistovanje, nečistovalcem pa zvezo z moralno osebo.

Prepovedano je imeti sužnje za priležnice.

Osvobodilno sporočilo: Če suženj hoče svobodo, mu mora to lastnik dovoliti in z njim skleniti pogodbo. Pogoji je, da je sam sposoben živeti in se preživljati oz. imeti lasten vir dohodka. Tisti, ki delajo dobra dela bodo gospodarji sveta.

28. sura: EL KASAS (podobnost). Podobnost med Mojzesom in Mohamedom. Poraženi bodo vsi tisti, ki se upirajo Koranu.

29. sura: EL ANKEBUT (pajek). Zmaga ne bo izbojevana brez težav. Muslimani so zmagovalci, ker so se spoprijeli z največjimi težavami in to po moško prenesli.

30. sura: ER RUM (rimljani). Harem izvorno obsega Meko z bližnjo okolico in tu je vojskovanje prepovedano. Gre za to, da Islam napove preporod, govori o vojni med Bizantinci in Perzijci (Zoroastri). Muslimanom se nalaga, naj aktivno posežejo v vojno in podprejo Kristjane proti Perzijcem. Islam je najbolj naravna človekova vera. Pred prihodom Mohameda je na zemlji vladal mrak. Krščanstvo izgubi čistost (se pokvari), z Islamom pa se širi nova svetloba, znanost, ki se širi tudi v Evropo.

31. sura: LUKMAN. Zahvaljujoč vsemogočnosti Boga bodo Muslimani premagali sovražnike

32. sura: ES SEDŽDE (klanjanje). Uspeh Muslimanov, propad sovražnikov

34. sura: SEBE (Saba -Jemen). Muslimani bodo zavladali svetu, če ne zapadejo v nemoralo, če bodo ne bodo nerazumno živeli.

35. sura: FATIR (stvarjenje). Napoved nove skupnosti, nove generacije.

37. sura: ES SAFAT (prvoborec Islama). Tisti, ki stojijo v prvi vrsti v vojni za Islam. Zberite vse nasprotnike in jih pošljite na pot pekla. Safati pa gredo v Dženet. Tam ga čakajo ležišča, pijača, dekleta velikih oči in povešenih pogledov (vdana in pokorna).

38. sura: SAD. Davod in Sulejman. Alah preko Mohameda govori o brezvercih, ki so oholi in se zoperstavlajo resnici.

40. sura: EL NUMIN. Ko pravoverni vidijo sovražnikovo moč, naj se ne ustrašijo, temoči bo hitro zmanjkalo, Alah ščiti pravoverce.

42. sura: EŠ ŠURA (sporazum). Ta sura je bolj demokratična. Alah ukazuje Muslimanom, naj svoje posle delajo v skupnem dogovoru, da ne solirajo. Gre za temelj demokratične ureditve. Vsi spopadi so razrešeni z dogovorom, tako se pokaže božja volja. Verni naj bodo strpni in potrpežljivi, sovražniku naj odpuščajo. Islam je vera, ki je bila že prej poslana Musi, Ibrahimu,... Mohamed se pogovarja s hitabiji (ljudstva knjige). Muslimani urejajo svojo družbo z medsebojnim posvetovanjem. Ne sme biti sklepov brez predhodnega posvetovanja. Struktura islamske države kot demokratične (referendum oz. parlamentarna država). Tradicija se veže nazaj na obdobje prvih kalifov. Parlamentarna demokracija je najbližja neki moderni strukturi islamske države. Koran ima nastavke za moderno islamsko religijo. Ni razloga za ukor tistemu, ki se je uprl storjenemu nasilju. Obstaja razlog za upor le proti tistim, ki sejejo zmedo po svetu, nasilnežem, brezpravnežem. Tudi ko gre za upor naj ne bi bilo skrajnosti (zob za zob). Zopet protislovnost

43. sura: EZ ZUKRUF. Alah ne izbira ljudi na podlagi bogastva marveč po duhovnih vrednotah. Sprava, odpuščanje, ogranitev miru. Božje poslanstvo ni dano bogatim in močnim.

47. sura: MUHAMED. Ko srečate brezverce jih udarite po vratovih, zategnite vezi, jih pobijte ali izpusite ko se spusti orožje. Če vi pomagate Bogu, bo tudi Alah utrdil noge na bojnem polju.

48. sura: EL FETH (zmaga). Zmaga Islama, osvajanje. Splošna zmaga proti vsem veram na vsetu. Sovražniki Islama bodo v vojnah potolčeni in uničeni. Nagrada za Islam je plen in osvojitvev.

49.sura: EL HUDŽURAT (sobe). Spoštovanje miru, moralna čistost in nedolžnost vsakega človeka. Enotnost in bratstvo med ljudmi. pravice in enakosti med ljudmi. Demokratična širina. Obstajata dve vrsti bratstva:

1. muslimansko bratstvo (pravičnost med verniki, odstranjujejo se nesporazumi med brati, ne sme biti brezbržnosti)
2. bratstvo med vsemi ljudmi. Vsi ljudje smo ena družina. Deliten na narode ni razlog za odtujitev temveč za boljše sporazumevanje. Prednost je dana spoštovanju dolžnosti.

52. sura: ET TUR (ime hriba). Kazen zadane vse brezverce, verniki pa bodo v raju nagrajeni. Poročeni bodo z devicami velikih in črnih oči, s hurijami (simbol čistosti in lepote). Politično je levo nekaj slabega. desna družina bo živela v raju (lepe ženske in postavni možje). Leva družina pa se bo cvrla v peklu. Tisti, ki so predani, ne rabijo biti v skrbeh, saj bodo na sodni dan poravnane vse krivice - končni obračun. V dženetu so na voljo vsaokvrstne naslade, dečki, ki strežejo, postelje z dragulji in lepe hurije.

57. sura: EL HADIT (železo). Nadaljuje, da bo kazen doletela tiste, ki so dvihnili meč nad Islam. Visoko bo dvignil učenjake.

60. sura: EL MUNTEHANE (preverjanje). Bog Muslimanom znova prepove, da bi imeli prijatelje med neverniki, lahko pa jih izkazujejo dobroto.

66. sura: ET TAHRIM (prepoved). Določi, katere so za Muslimane najboljše ženske (žene). Prvič - iskrene Muslimanke, drugič - vernice, ki so pokorne, tretjič -spokorjenke, ki so pobožne in mnogo postijo. Tem so najbližje vdove in dekleta.

67.sura: EL MULK. Svet je prizorišče življenja in smrti ljudstev. Alah jih je udaril, na njihova mesta pridejo ljudstva, ki delajo dobri in se trudijo. Ljudstva živijo dokler ne zapadejo razkošju in nemorali.

103.sura: EL ASR (čas). Strpnost med ljudmi. Vsaka ura, ki ni uporabljena za dobro delo je izgubljena.

109. sura: ERKAFIRUN. Vrhunec Korana je v izpovedi tolerance. Zagotavlja vsamur njegovo vero. Koeksistenca različnih razumevanj sveta in vere. Toleranca in odprtost.

Koran je obsežna knjiga v kateri je cel niz tematik, od religioznih do družbenih, političnih, zapovedi, zakonov. Težava je v njegovi konstantni protislovnosti. Omogoča branje v smislu Talibanov, džihada in fundamentalizma. Obstaja pa tudi demokratična interpretacija. Vsebuje nastavke za neko sodobno interpretacijo. Vprašanje je, kaj bodo Arabci vzeli za svoje. Najbolj ogroženega se čutijo ravno od krščanskega zahoda. Na koncu pa so vedno krivi židje.

Židovski narod

Nesorazmerje med majhnostjo in težo tega naroda v svetu. Njihova vloga se namesto upadanja ves čas povečuje.

Židje so bili v zgodovini majhna in prezrta skupina nomadov. Neznatni za večje sile. ko se enkrat naselijo v Izraelu oz. Palestini (takrat Kanaanu) je ta dežela povsem brezizrazna. Druga večja ljudstva jih preganjajo, oni pa hočejo ostati ravno tam. Judovska zgodovina je drugorazredna, nobenih večjih monumentov, kraljev, bitk,... Kje je ključ za uspeh in vlogo Židov? To, kar Žide razlikuje od drugih narodov je njihova obsedenost z iskanjem smisla. Smisla obstoja. Njihov bog je nekaj posebnega, je izjema. Židje so v koncipiranju tega boga zavrnili kar nekaj postavk, ki so jih imeli drugi narodi. Hoteli so osmisлити sebe, svet, boga. Bog ne sme biti nekaj kaotičnega, nemoralnega. Bog ne sme biti sovražen do ljudi. Skoncipirajo podobo boga z neizčrpnim znanjem. Bog je popolnost, brezdnanja globina. V konkurenčnih verah so bili bogovi imanentni (sonce), locirani v naravo. Pri Židih je sama narava izraz enega, edinega Boga. Podrejenost Jahveju. Židje izumijo monoteizem. Prvi

so izjavili, da obstaja en sam bog. Bog je spoznat, je garant pravičnosti. Bog je dober, prijazen, ljubeč do ljudi in ta prijaznost je večna. pomembno je božje usmiljenje.

Geneza v Bibliji: Postavi odnos sveta do Židov. Odnos do narave, gospodovanja, podreditve v obeh smislih (človeška narava in zunanja narava). Preroki so širili pravo vero med ljudstvom. teorija o človekovi enakosti pred bogom. Materialni vidiki življenja so pomembni - caritas, socialno skrbstvo,... Tudi materija sodeluje pri pogojih odrešenja. Narava je tista, ki gosti boga in božje kraljestvo. Iz tega izhaja nauk o učlovečenju boga. Človek je le malo nižje od boga. Bog je vrhunsko moralno bitje, človek pa je grešnik. Svobodno se odločimo, kaj bomo storili, ni predestinacije. Svoboda zbire. Ljubeči boh, ki skrbi za ljudi. Ljudje smo božji otroci. Bog ne laže, se ne kesa in drži obljube.

15. 04.02

Primerjava židovstva s hinduizmom

V hinduizmu je čutno razločljivo kot maya (iluzija). Za tem je skrito pravo jedro, do katerega prideš z religijo. V Bibliji vidimo zgodovino v središču kot dejavnost boga, ni krožni proces ampak je področje možnosti. Zgodovina je prizorišče božje slave. Je povnanjenje boga. Ključno je to, da se nič v zgodovini ne zgodi naključno - vse je božji načrt.

Dva hebrejska pojma:

1. Bog neposredno poseže v zgodovino v kritičnih trenutkih. Spremlja dogajanje. Ko ugotovi, da je treba izvoljencem pomagati, poseže v zgodovino.

2. Bog izvoli, neposredno izbere. V tem smislu funkcionirajo židje kot izvoljeno ljudstvo.

V Indiji je človekova usoda izven zgodovine. Človek ni uzgodovinjen. Izven zgodovine ni razvoja, ni napredka oz. sprememb. Pri židovstvu pa gre točno za to - zgodovina je utelešenje smisla. Da se dosega spremembe na boljše skozi zgodovino. Človekovo življenje ni zaprto v nek naravni red. Gre za smiselno zgodovino, ki je podvržena kritiki. Nauči te, kakšna je božja volja bila in kakšna bo v prihodnosti. V hinduizmu je mnogoboštvo, človekov simbolni svet je zaprt v nek krogotok, dogaja se v smislu status quo, družbena sprememba pa ni mogoča (tudi Ghandi je te elemente spremembe vzel iz zahoda oz. iz drugih kultur, ker jih hinduizem ne pozna).

Pri židovstvu je zgodovina dogajanje oz. napetost med božanskimi silami. Med najstvom (kar naj bi bilo) in kajstvom (kar dejansko je). Znotraj pa je razpon, ki človeka poziva, da naj bi najstvo postalo kajstvo. Znotraj takšnega sveta se lahko razvija politika, znotraj hinduizma pa težko. Tu je stvari treba izboljšati, če ne gredo v redu. Besede v božjem imenu izgovarjajo preroki. Ti so moralna bitja. Morala kot podlaga za politiko. Na desni strani imamo tradicionalno moralno, na levi spremembe.

Govorimo o modrih omejitvah, ki naj bi človeka osvobodile. Zakon nas omeji živalske pojavnosti. Zakon so obredni predpisi (in še nekaj). V hebrejski Bibliji je 613 zapovedi. Večina jih izhaja iz desetih zapovedi, ki so moralni temelj zahodne civilizacije.

Obstajajo 4 področja človekovega življenja, ki so prepredena z določili in nam lahko povzročajo težave, če uidejo z vajeti:

Sila (Ne ubijaj - prepreči se krvno maščevanje zaradi katerega je na škodi ljudstvo)

Bogastvo (ne kradi. kraja žali čut za pošteno igro, zbuja sovraštvo)

Spolnost (ne prešuptuj - poročene osebe izven zakona - skupnost tega ne sme dopuščati)

Govor (ne prisegaj po krivem. Lahko lažeš in se pretvarjaš, vse pa se konča na nekem sodišču. Za kriva pričanja so stroge kazni)

Vsa 4 področja so določena v zapovedih in kasneje v ustavah.

Nosilci pravičniške misli so bili preroki. Sreča ljudstva je odvisna od pravičnosti v tem družbenem redu. Preroki se upirajo nepravičnim vladarjem,, nasprotujejo neenakostim,... Pogoj je uveljavitev družbene pravičnosti. Če je krivica, se sesuje družbeni red. To so fundamenti za civilizacijo, na katerih gradi tudi razsvetljenjska logika.

Božji otroci - pravice in dolžnosti ljudi.

Zahodna miselnost: Ideja napredka - družbene razmere je potrebno izboljšati. To so si izmišljali višji razredi (Brahmani, intelektualci na Kitajskem). Nenavadna pozicija Židov v zgodovini je ta, da so bili vedno poraženci. Vsi so jih tolkli. So zatiranci in vedno upajo na izboljšanje, da jih bog ne bo pozabil. Pogled je vedno naprej in navzgor (rastemo, smo močnejši, pametnejši). To je naša eksistencialna drža.

Mesije, odhod v obljubljeni deželo (za Izraelce iz Egipta, zahod pa to obrne v kolonizacijo Amerike). Ni nujno, da se odseliš v obljubljeni deželo. Ona lahko pride k tebi v obliki neke dobe.

Temelj sionizma je Davidovo kraljestvo, ki naj se vrne danes in tu.

Osvobodilnost, zmaga - lahko tudi svetovnouniverzalno - duhovna odrešitev. Ko bodo prišli preroki bo politična svoboda, moralna čistost. Te pobude po obratu pa prevzamejo tudi uporniška gibanja. Gre za to, da so tudi politična gibanja definirana s tem, da se porajajo v pričakovanju boljšega sveta. Komunizem je tudi stremel k boljši družbi. Bog je partija, obljubljeni dežela je komunizem.

manjka 2. ura tega predavanja.